БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 275 (10336) | 1963 оной ноябриин 22, пятница | Сэн 2 мүнгэн

НИИТЫН ЗӨӨРИ [ХАМГААЛ]АМНАХА, АРЬБАДХАХА

й ороной дундаршагүй олон түмэнэй арьбадха-иалис зөөри арадаймнай үндэһэ һуури мүн. Нии-хогшолые үргэдхэхэ, хүг-тумаа совет хүнүүд гү-гөө экономическа хүсые, льтурые улам өөдэнь дэб-өөрынгөө энхэ тэниглэн ие бүри һайжаруулна.

һая Агууехэ Октябриин циин 46-дахи ойе совет баяр баясхалантайгаар лэбэ. Тиихэдээ түсэбтэ до-кэлэнмнай табадахи жэл атай һайнаар дүүргэгдэжэ гэжэ омогорхон тэмдэглэ-инай Буряад республикые-баад үзэбэл, промышлен-и талаар гурбан кварта-сэб 102 процент дүүргэг-үдөө ажалшаднай 9 мил-шахуу пүүд ороодо таряа юндоо үгөө. Бидэнэр, совет а зон хүдэлжэ байһан а, заводойнгоо, али сов-олхозойнгоо үйлэдбэриин а бүхэндэ үнэн зүрхэнһөө аг, социалис оронойнгоо икын шэнэ шэнэ илалтаар хохын ехээр омогорходог-

и улам бүри арьбалагдажа хамтын нангин зөөриие аха, бишыханааршье гээл-ролтодо оруулхагүй гээшэ хэнэй арюун зорилго мүн. й гэхэдэ, зарим газарнуудта й, кооперативай эд зөөридэ ар хандажа, гутааха, ури-тээхэ ябадал, энэ тэрэ үүдэй зүгһөө олоной зөө-үбэршэлхэ, хулгайлха ушар үзэгдэдэг байна бшуу. алхэдэ, Баунтын аймагта малтадаг предприятиин бү-ба хаагшад гүрэнэй үнэтэ е үбэршэлһэнэйнгөө түлөө ун Верховно сүүдээр хэ-э. Үнгэрһэн юһэ һарын тур-Буркоопсоюзай мэдэлэй ху-наймаанай эмхи зургаа-169,8 мянган түхэригэй элирүүлэгдээ. Улаан-Үдын омбинадай бүлэг хүдэлмэ-эд сагаан талха хулгайл-тэрэнээ Онохойн поселок ад, нюусаар худалдуулдаг аа һая баригдаад, мүнөө гэ хэгдэжэ байна. Эдэ мэ-гай худал, эдилгэ, үбэр-тоолоо һаа, олон баримта а болоно. Хамтын зөөри , хулгайлдаг гэмтэ нюур-е манай арад үзэн ядадаг, хуулиин ёһоор тэдэнике төөр хэһээхые хүсэдэг бай-э зуура, хамтын зөөридэ үсаар хандаха, хулгайлха ые уридшалан һэргылхэ, и усадхаха гээшэ засаг най, ниитэ зоноймнай нэ-ухала зорилго бшуу.

дай баялигай Хойноһоо на-ягта бүридхэл, шалгалта аг, этигэл ехэтэй хүнүүдтэ зөөри найдадаг, тодорхой а, туһаламжа албан за-най, ниитэ эмхинүүдэй зүг-а хаанагүй ёһотоор эрхи-эг байгаа һаань, урилтэ, илга тон хомор болохо, орой-е усадхатдаха зэргэтэй.

э зуура, мүнөө республи-а хүдөөдэхи байдал абаад Олонхи колхоз, совхозуудта сэбэрлэлгэ унжагайруул-үрэһэнэй орооһон мүнөө хүсэд амбаарлагдаагүй. ой һайн бүридхэлгүй, хуу-цагай обин дээрэ обоолоо-бтэһэн орооһо таряан хо-гээлтэдэ ходо орожо бай-ь лабтай. Хамтын малай, баһал һалан муугаар ха-гдана, поли дээрэ үлэһэн он илангаяа ехээр урилтэ-ло, хулгайлагдана, адууһа гэшхүүлнэ. Будүүн, шэмэ-ээлые зүб мүрөөр гарга-центнер, килограмм бүхэ-буйлуулан, аша туһа ехэ-малда эдюулхэ гэһэн заа-муса дүүргэгдэнэ.

Ниитын зөөриие нарин нягтаар хамгаалха хэрэгые эмхидхэхэ, ударидаха ёһотой зарим нэгэн харюусалгата хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөө артелиин устав бүдүүлигээр хазагайруулна. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Чагдуров артелиин газар дээрэ элдэб этэгээдүүдтэ үбһэ сабшуулһан, олон колхознигуудта тогтоогдомол хэмһээ үлүү ехээр бууса шадарай газар эдлүүлдэг байна. Хориин үйлэдбэриин Управлениин Үдын совхозой дүрбэдэхи фермые эрхилэгшэ нүхэр Данзанов өөрөө мэдээд, 150 мэшээг орооһо шэгнэнгүйгөөр Хандагайн леспромхозой хүнүүдтэ үгэжэрхиһэн байна. Энэ мэтэ хуули буса ябадал эсэслэн болюулха шухала.

Колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын алибаа продукциин, хони малай тоо толгойн бүридхэлэй үшөөл мууса табигдаһан ушар зоной зөөри хулгайлхадань хобдог хомхой этэгээдүүдтэ зохид һайн арга олгоно. Үнгэрһэн жэлэй дүн харахада, зарим хонишод ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандажа, олон түл үхүүлһэн, хэтэрхэдээ гарзалһан хурьгадаа далдалха, нюуха ушар гаргаһан байна. Мүнөө үбэл колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энээн тушаа анхаралаа хандуулжа, урданайнгаа алдуу дабтахагүйн тула хэмжээ абаха болоно.

Олониитын баялигые хамгаалха, арьбадхаха тухайда хүн бүхэн оролдохо зэргэтэй гэжэ партиин шэнэ Программа соо хэлэгдэнэ. Энэ эрилтые нарин нягтаар бэелүүлгэ хадаа коммунизм байгуулагшын сахиха заншалта ёһо гурим болохо ёһотой. Хото хүдөөгэй ажалшад нэн түрүүндэ өөһэд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ үнэн сэхээр хандан, түсэб даабаряа эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, өөрынгөө хубитые арадай алтан жасада оруулха зэргэтэй. Промышленна предприятиин хүдэлмэришэд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хүдэлмэридөө голодоһо гаргахагүй, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха гэһэн гол зорилгые урдаа табинхай. Гээгдэнги колхоз, совхозуудые урагшань татаха, бага гаргашатайгаар элбэг дэлбэгээр эдеэ хоолой зүйл үйлэдбэрилхэ гэһэн дайшалхы зорилгые бэелүүлхын тула хүдөө ажалшаднай нилээдгүй ехэ оролдолго гаргажа байна.

Тиихэтэй хамта ажахын, партийна, советскэ органууд гүрэнэй, ниитын зөөриие аршалан хамгаалха тушаа шухала хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ, энэ талаар үзэгдэдэг дутуу дундануудаа дары усадхаха болоно. Тиихэдээ олоной зөөри даажа байһан хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар ябуулха, тэдэ кадрнуудые үнэн сэхэ хүнүүдһээ шэлэн олохо шухала. Бага ехэшье ажахы бүхэндэ тоо бүридхэлые нарин нягтаар табиха, ниитын зөөри бэедээ даажа абаһан харюусалгата хүнүүдэй тоосоо саг үргэлжэ шагнажа байха хэрэгтэй. Социалис зөөриие аршалан хамгаалха тушаа хуули хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһыень хинан шалгаха хэрэгтэ партийно-гүрэнэй хиналтын, хуули захиргаанай органуудые, нютагай Соведүүдые, үргэн ниитэ ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала. Нютаг нютагта һүүлэй үедэ байгуулагдаһан партийно-гүрэнэй хиналтада туһалха бүлэгүүдэй хүдэлмэриин түрүүшын дүй дүршэл согсолон дэлгэрүүлхэ гээшэ ехэ удха шанартай.

Манай орондо коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һууриин амжалтатайгаар байгуулагдажа байһан үе сагта социалис зөөри улам арьбадхаха, баяжуулха гээшэ хүн бүхэнэй нангин уялга мүн.

ХИМИ ШУДАЛНА

МОСКВА, (ТАСС-ай корр.). Москвагай Ф. Э. Дзержинскиин нэрэмжэтэ научно-техническэ пропагандын байшан ехэ химиин шиидхэгдээгүй асуудалнуудаар ниислэлэй олохон предприятинуудта элидхэлнүүдые, лекци болон консультацинуудые хэбэ. Энэ хүдэлмэридэ 240 лекторнүүд: эрдэмтэд, инженернүүд, химиин промышленностиин мэргэжэлтэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл хабаадалсаа.

Научно-техническэ пропагандын байшангай үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн семинарнуудта ниислэлэй хэдэн зуугаад предприятинуудай түлөөлэгшэд байлсаба. Эдэнэр үйлэдбэриин асуудалнуудые, промышленностиин элдэб янзын һалбаринуудта пластмасса хэрэглэхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн, химиин һүүлшын туйлалтануудтай танилсаһан байха юм.

СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулдаг выставкэтэй хамта «Пластмассануудые хэрэглэлгэ» гэһэн темээр научно-техническэ ехэ семинар үнгэргөө. Ниислэлэй бүд нэхэлгын фабрикануудай хүдэлмэрилэгшэд текстильнэ промышленностьда искусственна болон синтетическэ утаһануудые хэрэглэхэ тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Мүн химиин үйлэдбэриие автомадаар зэбсэглэхэ шэнэ арганууд гэһэн темээр семинар болоо.

Химигүүд шэнэ зорилгонуудые хараална

ПЕРМЬ, (ТАСС-ай корр.). Серго Орджоникидзын нэрэмжэтэ Пермскэ химиин заводой хүдэлмэрилэгшэд декабрь һарада болохо КПСС-эй ЦК-гай Пленумдэ ажалай бэлэг бэлэдхэжэ байна. Эдэнэр жэлэй түсэбһөө гадуур хэдэн мянгаад тонно сернэ кислота үйлэдбэрилэн гаргаха уялга абаһан юм. Мүнөө эдэнэр түрүүшынгээ уялга дахин хаража үзөөд, шэнэ жэлэй үдэрнүүдтэ бэшэ, харин КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй нээгдэхэ үдэр иимэ хэмжээнэй продукци үгэхөөр шиидэнхэй. Мүнөө үедэ даалгабаряа үлүүлэн 750 тонноһоо ехэ кислота бэлдээд байна.

Березниковско калийна комбинадай хоёрдохи ээлжээнэй барилгашад болон хабсаргагшад шэнэ уялгануудые даажа абаба. Флотационно фабрикын гол шухала технологическа түхеэрэлгэнүүдые туршажа үзөөд, хараалагдаһан болзорһоо урид, декабриин 1-дэ бэшэ, харин ноябриин 25-да түрүүшынгээ продукци эдэнэр үгэхэ юм.

ҺАНАҺАНДА ОРОЙДОО ХҮРЭНЭГҮЙ

Зэдын „Октябрьский“ совхоздо һүн багаар һаагдана, үнеэд сагһаа урид шэргээгдэнэ. Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлгүйгөөр оробо

КПСС-эй ЦК-гай энэ оной декабрьда зарлагдаад байһан Пленумэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, Зэдын үйлэдбэриин управлениин ажалшад, малшад эршэмтэй шангаар хүдэлнэ.

Бүгэдэ арадай энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон Борьёогой «Коммунизм» колхозой һаалишад ажалдаа амжалта туйлажа, гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид, ноябриин 15-да дүүргээ. Артелиинхид бүхыдөө бэлэдхэлэй пунктда 5465 центнер һү тушаажа, жэлэйнгээ түсэб 65 центнерээр үлүүлээ. Илангаяа колхозой 2-дохи отделениин һаалишад бүришье һайн үрэ дүн туйлаад, гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө аяар ноябриин 7-ной урда тээ дүүргэһэн байна. Харин мүнөө жэлдэ һү һааха даабаряа һара хахадаар урид бэелүүлжэ шадаа. Эндэхи эрхим түрүү һаалишад, коммунис ажалай ударнигууд Мария Ринчинова, Дулма-Сурун Цыдыпова гэгшэд жэлэй үнгэрһэн 10 һара соо тус тустаа 37707—36670 литр һү абажа тушаагаа гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1883—1885 литр һү һаанхай.

Управлениин XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Мир» колхозуудай, мүн Борьёогой совхозой һаалишад һүүлэй үедэ ажалайнгаа эмхидхэл эрид һайжаруулан, һү һааха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө болзортонь дүүргэхын тула оролдоно.

Гэхэтэй хамта, Зэдын үйлэдбэриин управлениин олонхи ажахынууд һү һааха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха жэлэйнгээ түсэб, уялга дүүргэхын тула үшөөл бодотоор оролдожо, бүхы арга боломжоёо элсүүлэн хүдэлнэ гэхын аргагүй. Илангаяа намар, үбэлэй сагта малай харууһа, тэжээлые зүбөөр эмхидхэхэ, һү һаали дээшэлүүлхэ гэһэн социалис мүрысөө һайнаар дэлгэрүүлжэ шаданагүй. Жэшээлбэл, 10 һарын дүнгөөр Михайловкын Ленинэй, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд, мүн үнеэдээр олон, арга боломжооршье һайн «Октябрьский» совхоз һү һааха, гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб оройдоол 69—73 процент болгоод байна.

Энээнэй ушар шалтагаанинь юуб гэхэдэ, тус ажахынуудта һаалишад, малшадай ажалда анхарал багаар табигдана. Тэдэнэй дунда социалис мүрысөөншье ёһо тэдысэл эмхидхэгдэнэ. Илангаяа үхэр малай байжа эдеэлхэ хаһын болоһоор горитой сагай үнгэрөөд байбашье, үнеэдтэ мүртэй үбһэ тэжээл үгтэнэгүй. Гансал тэдэнээ хээрэ тала руу туужархёод байдаг зандаа. Мүнөө сагай урин дулаан, хээрэ тэжээлэй үшөө элбэг байһан үедэ үнеэдые үдэрынь бэлшээхэдэшье муу бэшэ юм ааб даа. Теэд тэдэниие ёһотойл эдишээр элбэг газарта, зүбөөр адуулха, мүн үдэшэ, үглөөниинь үбһэ тэжээл зохидоор буйлуулжа эдюулхэ хэрэгтэй бшуу. Тиимэһээл эдэ ажахынууд үдэрһөө үдэртэ һү багаар һаана ха юм.

«Октябрьский» совхозые абаад үзэе. Эндэхид байгша ондо бүхыдөө 15 мянган центнер һү гүрэндэ тушааха түсэбтэй аад, мүнөө 10 һара соо оройдоол 10 мянга 800 центнер һү бэлэдхэлэй пунтда оруулаа. Жэлэй дүүрэтэр 2 һара хүрэхэгүй саг соо үшөө 4 мянга гаран центнер һү һаажа тушааха болоно. Совхозой алишье фермэ һү һааха һара, квартал бүхэнэйнгөө түсэб дүүргэнэгүй. Хэрбээ энэ янзаараа хүдэлбэл, түсэбһөөнь үлэһэн тэрэ 4000 центнер һүеэ абажа тушаахань тон бэрхэтэй байна.

Эндэхи фермэнүүдтэ һубай үнеэд тон олон. Үнгэрхэдөө зарим үнеэдынь муугаар харууһалагдажа, эдеэлүүлэгдэжэ, ёһоор һаагдаагүй дээрэһээ сагһаа урид шэргэшэнэ. Алишье фермэдэнь зундаа, мүн намартаашье үнеэдые үдэрэй оройдоол хоёр һаадаг байгаа. Мүнөө жэлэй эхинһээ хойшо совхозой бүхы 1478 үнеэдэй оройдоол 1000 гараниинь тугаллаа гэхэ гү, али 300 шахуу үнеэд һубай ябана. Ондоогоор хэлэбэл, олохон зуун центнер һүн дэмы хосороо. Ажахын 1-дэхи отделенидэ (эрхилэгшэнь нүхэр Цыренов, парторганизациинь секретарь нүхэр Гармаев) 550 үнеэдэйнь 106 толгой һубайранхай.

Совхозой һаалиин 7 фермын оройдоол гурбаниинь үбэлжэлгэдөө бэлэн болоо нэрэтэй. Дэбээн гэжэ газарта үбэлжэжэ байһан фермэдэ бүришье бирагүйхэн бэлэдхэлтэй. Бүхы 140 үнеэдэйнь зариманай байха байра мүнөө хүрэтэр хүсэд бэлэн болоодүй. Эндэ үбэлэй эгээл шанга хүйтэн соо 70 гаран тугал абтахаар хүлеэгдэнэ.

— Тэдэнээ хаана, ямар байрада абаха зонбибди, мэдэгдэнэгүй. Нэгэ муу байра бии аад, тэрэнь заһагдаа, дулаалагдаашьегүй, — гэжэ малшад мэдүүлнэ.

Гүүртэ, фермэнүүдтэ ажал хүдэлмэри оньһожоруулха мүртэй юумэ хэгдэнэгүй. Главна инженер нүхэр Дагаев энэ шухала хэрэгтэ даншье хайхарамжагүйгөөр хандана. Совхозой дирекци, партком, мүн мэргэжэлтэдшье һаалишадай ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, хинан шалгажа байха тушаа анхарал багаар табина. Фермэнүүдтэ зоотехническэ болон ветеринарна хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр табигдаһанһаа боложо, үнеэдэй сагһаа урид шэргэхэ ушар гарана бшуу.

Ториин совхоздошье баһал иимэрхүү дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Тус ажахын Хара-Усанай фермынхид һү һааха жэлэйнгээ түсэб миил 50 процент болгоо. Отделениин эрхилэгшэ нүхэр Борисов, тэндэхи партийна организацишье һү һаалиа дээшэлүүлхэ талаар биратай юумэ хэнэгүй. Үнеэдтэ үбһэ, һолоомо буйлуулжа, амтаруулжа эдюулхын тула оролдоногүй. Малдаа бага зэргэ силос үгөөд, һаагдаһан литр һүндэнь 200 грамм орооһо талханай зүйл үгэнэ. Тиимэһээ һүүлэй үедэ һү һаалинь бүри ехээр хорожо байна. Гадна фермынхид нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 390 центнерээр бага һү һаагаа. Илангаяа үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин түрүүшын хахадтай жэшэхэдэ, мүнөө 800 килограммаар бага һүн абтаа.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, байгша ондо намар хожом болотор дулаан, малай эдихэ тэжээлэй хаанашье элбэг байбашье, управлениин зарим ажахынууд һү ехээр һаахын тула һанаһанда хүрэмөөр хүдэлжэ шадаагүй. Иимэ тулюур туйган байдал үйлэдбэриин управлениин, парткомой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй һанаа сэдьхэлые зобооногүй гээшэ гү?

Д. БАДМАЖАПОВ.

ДЕКАБРИИН 15-ДА ТҮРҮҮШЫН ПРОДУКЦИ ҮГЭХЭНЬ

КИРОВАБАД. Кировабадска аллюминиин заводой—сернэ кислотагай үйлэдбэриин түрүүшын ээлжээнэй барилга дүүрэхэнь ойртожо байнхай. Сернэ кислотагай цехтэ, галдалгын болон һэргээлгын блогуудта хабсаралгын хүдэлмэри дүүрэхэеэ байнхай. Кислота абаха зүйл бэлэдхэхэ блок бодхолго дүүрэхэнь ойртоо.

Предприятиин түрүүшын ээлжээндэ теплоэлектроцентраль оролсоно. Тэндэ котлоагрегат хабсаргагдаад, туршагдажа байнхай.

Тус тус участогууд болон узелнуудые ашаглалгада үгэхэ талаар бригада бүхэн, барилгаша болон хабсаргагша бүхэн КПСС-эй ЦК-гай Пленумдэ бэлэдхэлэй хэгдэжэ байһан үдэрнүүдтэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Предприятиин түрүүшын ээлжээн декабриин 15-да продукци үгэжэ эхилхэ юм.

(ТАСС).

Хэдэн мэргэжэлтэй слесарь

Николай Иванович Харжеев локомотив-вагон заһабарилгын заводто 1953 онһоо хойшо ажаллана. Паровоз заһабарилха талаар слесарь мэргэжэлтэй энэ нүхэр Железнодорожно техникум дүүргэзд, хэдэн станок һайнаар шудаланхай.

Нүхэр Харжеев 10 жэлэй туршада заводто хүдэлмэрилхэ зуураа, токарна, фрезерна, үрэмдэлгын станогуудые шудалаад, ямаршье һаадгүйгөөр эдэ станогууд дээрэ ажаллана. Хэдэн мэргэжэлтэй энэ нүхэр нормоёо ходо үлүүлэн дүүргэдэг, ямаршье даабари һайн шанартайгаар бүтээдэг.

—Минии дүүргэдэг ажал химидэ сэхэ хабаатай бэшэ. Харин арадайнгаа ажахые бүхы талаарнь хүгжөөхэ гэжэ оролдожо байһан манай совет арад химическэ промышленность улам саашань хүгжөөхэ асуудал зүбшэн хэлсэхэ Пленумые ажалай бэлэгтэйгээр угтахые эрмэлзэнэ. Бишье өөрынгөө зүгһөө энэ Пленумые ажалай амжалтаар угтаха байһанаа мэдүүлнэб,—гэжэ нүхэр Харжеев хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Николай Иванович Харжеев ажалдаа.

В. Муллерай фото.

ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ТЕЛЕФОН-ТЕЛЕГРАФ-РАДИО

Ферганын ажалшадай амжалта

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет ажалдаа ехэ амжалта — гүрэндэ хлопок худалдаха гүсэбөө болзорһоонь урид дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан Ферганын областиин ажалшадые амаршалба. Бэлэдхэлэй пунктнуудта 162 мянган тонно түүхэй хлопок тушаагдаа. Энэнь бүхы 1962 онойхидо орходоо 90 мянган тонноор ехэ болоно. Хлопогой 85 гаран процентнь нэгэдэхи сортоор абтаа.

Областиин хлопок ургуулагшад түсэбһөө гадуур үшөө 13 мянган тонноһоо бага [бэшэ] түүхэй хлопок тушааха, 480 мянган тонно хлопок бүхы дээрэнь хуряажа абаха уялга абаба.

(ТАСС).

Н. С. Хрущев Даниин гадаадын хэрэгүүдэй министртэй уулзаба

КИЕВ, ноябриин 20. (ТАСС). Эндэ ерээд байһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Даниин Гадаадын хэрэгүүдэй министр Пер Хеккеруптай уулзаба.

Н. С. Хрущев П. Хеккеруп хоёрой хоорондо хөөрэлдөөн болоо. Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн энэ хөөрэлдөөнэй үедэ Советскэ Союз Дани хоёрой хоорондохи харилсаануудай асуудалнууд, тэрэшэлэн хоёр оронуудые һонирхуулжа байгаа уласхоорондын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн юм.

Албанай хэрэгээр Дани айлшаар ошохыень энээнэй урда тээ Н. С. Хрущевто барюулһан уряалаа правительствынгаа үмэнэһөө П. Хеккеруп дахин батадхаһан байна. Хэрбээ Советскэ правительствые толгойлогшын айлшалалга 1964 оной июнь һарада болоо һаань, Даниин правительство баяртай байха һэн гэжэ тэрэ мэдээсээ. Н. С. Хрущев энэ уряалайнь түлөө баяр баясхалан хүргөө.

Хөөрэлдөөнэй һүүлээр Н. С. Хрущев Даниин гадаадын хэрэгүүдэй министрэй хүндэлэлдэ сайлалга хээ.

Л. И. Брежневэй Иранда айлшалжа байһан тухай

ТЕГЕРАН, ноябриин 20. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Тегеранһаа самолёдоор Шираз город ниидэжэ ошобо.

Л. И. Брежневые Иранай премьер-министр Асадолла Алям үдэшэнэ.

Шираз—ороной урда зүгтэ оршодог Иранай эгээл гоё городуудай нэгэн юм. Бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ Персиин поэт Саади эндэ түрэһэн. Шираз хадаа худалдаа наймаанай, архи нэрэлгын, торгон бүд нэхэлгын, мүнгэн эд зэд бүтээлгын центр болоно. Энэ городто бүд нэхэдэг, саахар гаргадаг болон промышленностиин бусад һалбаринуудай предприятинууд бии.

**

ТЕГЕРАН, ноябриин 20. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд Шираз городто айлшалһанаа энэ үдэшэ Тегеран бусажа ерээ.

Финляндиин президент У. К. Кекконенэй СССР айлшаар ерэхэ тухай

Советскэ Союзда айлшаар ерэхыень Финляндиин Республикын президент У. К. Кекконениие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев уриһан байна.

Президент У. К. Кекконен энэ уряалыень баяр баясхалантайгаар угтажа абаа. Тэрэ хадаа ноябриин 30-да Москва ерэхэ. Президентые нэгэдэхи адъютант генерал-майор К. О. Лейнонен үдэшэхэ байна.

[X]V ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

[X]IV областной партийна конференци 1963 оной ноя[бриин 2]3-най үглөөнэй 10 часта оперо, балетэй театрай бай[ш]а нээгдэхэ.

[К]ПСС-эй обкомой байшангай нэгэдэхи дабхарай 12-до[хи] [тасаг] соо делегадууд бүридхэлдэ абтаха.

[Л]ужа мэдэхэ хэрэг гарабал, №№ 44—51, 31—36, телефонуудаар хандажа болоно.

КПСС-эй обком.

Баян ургасын түлөө тэмсэл эхилээ

5000 тонно шэбхэ зөөгдэбэ

АРТЕЛИИН ТҮБ Ара-Хэрээтэ тосхонһоо шанха хойшоо нэмжыһэн үргэн ехэ таряалан дээрэ шатарай хюлгэдэл, дүрбэн тээшэнь жэгдээр жэрылгэн адхажархиһан шэбхын обоохойнууд зэлэ татан харагдана.

—Ждановайхиднай яагаа эртэнһээ шэбхэеэ таряалан дээрээ зөөжэ эхилбэб,— гэжэ автобус соо һууһан нэгэ хүнэй гайхан хэлэхэдэ, хажуудахи нүхэрынь тодожо абаад:

—Юу хэлээ гээшэбта. Энэтнай ехэл зүб юумэн хэгдэжэ байна ха юм. Үбэл, хабар хүйтэн шэбхэ онгилжо байһанда орходоо, мүнөө дулаанай сагта тэрэнээ зөөхэдэ али тухай хүнгэн гээшэб,—гэнэ.

Байгша ондо Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Бэшүүр нютагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозойхид ургаса хуряажа дүүргэмсээрээ кукуруза, саахарай свёклын ехэнхи газар хахалаад, тэндээ наг шэбхэ зөөжэ захалаа юм. Мүнөө энэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдана.

—Зундаа, намартаа газарай хүрэхэһөө урид бульдозертой трактор табяад, малай бүхы фермэ, гүүртэ, отарануудай хуушан шэбхэ хуу малтуулжа, ехээр обоолуулаа һэмди,— гэжэ колхозой главна агроном Ф. Синицын хөөрэнэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ 4-дэхи отделениин Жалгын гүүртэдэ обоологдоһон шэбхые тусхай тэргэтэй 4 «Беларусь» трактор, 4 автомашина таһалгарягүй шэрэжэ, кукуруза, саахарай свёкло тариха газарта гаргана. Богонихон болзор соо бүхыдөө 5 мянга гаран тонно шэбхэ зөөгдөө. Үдэр бүри 400—500 тонно үтэгжүүлгэ гаргагдана.

—Ажалнайшье яһала урагшатай ябана. Шэбхэ ашаха, буулгаха хүдэлмэри оньһожоруулагданхай. Жэшээнь, тусхай ехэ удхуур хүрзэтэй трактор, машинын хоорбодо 4—5 минута соо шэбхэ ашажа дүүргэнэ. Мүн тэрэнээ баһал силосэй ногоо буулгаһандал адляар тусхай түмэр трос тракторта шагтагалжа гэдэргэнь татуулан, һолжоруулжа буулганабди,—гээд колхозой түрүү кукурузашан Жамса Цоктоев хөөрэнэ.

—Иигэжэ хүдэлөөгүй һаа, зөөхэ шэбхэ ехэ, ажалайнгаа урда орожо шадахагүйбди. Гансахан 4-дэхи отделенидэ 11 мянган тонно тухай шэбхэ обоолоотой байна,—гээд нүгөө кукурузашан Норбо Беликов хэлэнэ.

Эндэхи кукурузашад январиин 1 болотор бүхы газартаа шэбхэ зөөжэ дүүргээд, тэндээ тошон ехээр халяажа эхилхэ.

М. НАМЖИЛОВАЙ,
фото, текст.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): суута кукурузашан Жамса Гомбоцыренович Цоктоев звеногойнгоо тракторист Норбо Беликовтэй таряалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха хү[...]

Түнхэнэй партийна конференциhээ

Ажахыгаа эрид хүгжөөхын түлөө

Хүдөө ажахын хүтэлбэриие шэнэдхэгдэн хубилгагдаhые дүүрэнээр хэрэглэжэ, колхоз, совхозуудай байдалые эрид hайжаруулха, үйлэдбэриие шадабаритайгаар ударидаха, мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ — иимэ захяа заабари, эрилтэнүүдые партийна конференциин делегадууд шэнэ hунгагдаhан партийна комитедтэ нёдондо табиhан юм. hая эндэ болоhон партийна хоёрдохи конференциин делегадууд үнгэрhэн жэлэй туршада парткомой хэhэн ажал тухай хэлсэжэ, хүтэлбэрилхы зургаанайнгаа ажал ябуулгые партийна ёhоор шүүмжэлэн хаража, дутуу дунданудыень элирүүлhэн байна.

Парткомой секретарь нүхэр **Византийский** гэгшын элидхэл дотор, мүн үгэ хэлэгшэд управлениин колхоз, совхозуудта үнгэрэгшэ жэлдэ зарим тэды амжалта туйлагдаа гэжэ тэмдэглэhэн байна. Ажахынууд ороhо таряа, мяха, үндэгэ, ноoho абалгаяа, тэрэниие гүрэндэ худалдалгаяа нилээд дээшэлүүлжэ шадаа. Колхоз, совхозуудые эмхидхэлэй-үйлэдбэриин талаар бэхижүүлхэ, хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн табиха, хүмүүжүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл согсолжо, ажал дээрэ нэбтэрүүлхэ тушаа ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ.

Ажахы дотор үйлэдбэриин тусхай шэглэлтэй бригадануудые эмхидхэхэ, тэдэниие томо, хүсэтэй болгохые оролдоhон байха юм. Тарялангай хубаарилга эрид hайжаржа, ургаса ехэтэй ургамалнуудай тарилга үргэдхэгдөө. Жэшээнь, шэниисэ хоёр дахин, горох 1700 гектараар ехэ таригдаа. Газарай хүрьhэ hайнаар элдүүрилхэ, ургасын хойноhоо харууhалха, минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэ асуудалда анхарал хандуулагданхай. Эдэ бүгэдын ашаар ороhо тарянай бараг ургаса абтажа, гүрэндэ таряа тушааха, худалдаха социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргээ. Эхэ ороной амбаарта управлениин ажахынууд 62,5 мянган центнер таряа оруулаа гэхэ гү, али түсэбhөө гадуур хори гаран мянган центнер тушаагдаа бшуу.

Зүгөөр управлени дотор экономическа талаараа hула, гээгдэнги ажахынуудай мүнөө хүрэтэр бии байhанда конференцидэ хабаадагшад ехэ hанаагаа зобожо байhанаа мэдүүлбэ. Үйлэдбэриин хэдэ хэдэн hалбаринууд, илангаяа хонин ажал, гахай үсхэбэрилгэ ехэхэн гээгдэлдэ оронхой. «Сибиряк», «Маяк», Ленинэй нэрэмжэтэ (Тоорын), «Улаан Аха» колхозууд ниитынгээ малай тоо толгойе 1953 онойхиhоо хороохон байха юм. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ асуудал хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Түрүүшүүлэй дүй дүршэл, эрдэмэй туйлалтанууд тон ааляар нэбтэрүүлэгдэнэ, мал ажалай хүндэ хүдэлмэри муугаар оньhожоруулагдана. Мүн ажалай эмхидхэл болон түлөөhэндэ, техникэ ашаглалгада горитой дутагдалнууд бии. Ажахые хүтэлбэрилхэ, эмхидхэхэ түрүү арга гэжэ тоологдоhон ажахын тоосоон эндэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэгүй.

Хайшан гээд колхоз, совхозуудай экономико хүгжөөхэб, ямар аргаар управлениин бүхы ажахынуудые олзо ехэтэй болгохоб, партийна хүтэлбэриие яажа hайжаруулхаб—эдэ шухала асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаа.

Гээгдэнги ажахынуудые 2—3 жэлэй туршада түрүү зэргэдэ гаргахаар уряалhан Хмельницкэ үйлэдбэриин управлениин ажалшадай хандалга болон «Гээгдэнги колхоз, совхозуудай экономикые хүгжөөхэ зарим асуудалнууд тухай» КПСС-эй ЦК-гай Президиумдэ нүхэр Н. С. Хрущевой бэшэhэн бэшэг дотор табигдаhан асуудалнууд тушаа элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тогтоhон байна.

Ажахынуудай экономико hайжаруулха тушаа hанаагаа зобожо байhаниинь делегат бүхэнэй хэлэhэн үгэнүүд соohoo элирэн гарана. Үгэ хэлэгшэд парткомой хүдэлмэриин дутагдалнуудые эрид шүүмжэлhэн, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элишэлжэ, өөhэдынгөө дурадхалнуудые оруулhан байха юм.

hүүлэй жэлнүүдтэ колхозойнгоо экономикын зарим тэды hайжарhан тушаа «Восточные Саяны» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Цыденов** хэлээ.

—Үнгэрэгшэ партийна конференци дээрэ манай колхозой муу байдалтай байhаниинь шангаар шүүмжэлэгдээ hэн. Харин мүнөө бидэнэр колхоз тухайгаа hайн үгэнүүдые дууланабди. Үнэхөөр энэ жэлдэ манай ажахы дотор нилээд хубилалта болоо. Тарялангай ургаса, малай ашаг шэмэ дээшэлээ, үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада нилээд олон малай байра бүтээгдээ. Колхознигуудай ажалай журам бэхижээ.

Эдэ бүгэдэ хадаа колхозой партийна организациин, бүхы колхознигуудай эдэбхитэ ажалай аша үрэ мүн. Тиихэдэ хүдөөгэй үйлэдбэриин партком хүдэлмэридэмнай ехэ туhа хүргөө. Тэрэ ажахынуудые урдынхиhаа нилээд hайнаар, тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг болонхой.

Гэхэ зуураа нүхэр Цыденов парткомой хүдэлмэридэ ёhо тэдыгээр хандаха, колхозой партийна организациин хүдэлмэриие, артелиин ажахые гүнзэгыгөөр шэнжэлхэгүй ушар үзэгдэнэ гэжэ тэмдэглэбэ.

—Парткомой хүдэлмэрилэгшэд ажахыда ерээд 7—10 үдэр байжа, ямар нэгэн асуудалые захадань гаратар шэнжэлхэ заншалгүй. Тэдэнэр миил ябуud ороод гарадаг байна. Саашадаа энээниие партком анхаралдаа абаха ёhотой,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Ахын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Хамаганов** үгэ хэлэхэ зуураа, ниитын мал ажалые тэжээлээр хүсэд хангаха асуудалда делегадуудай анхаралые хандуулба. Илангаяа сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, тэрэниие үтэгжүүлхэ, намаг газар хатааха, горох, кукуруза мэтэ тэжээлэй үнэтэ ургамалнуудай ургасые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гэбэ.

«Сибиряк» колхозой тугалшан нүхэр **Пежемская** түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ тушаа партком анхаралаа ехээр табиха, шэнэ түрүү юумые али болохоор дэмжэхэ уялгатай гэhэн эрилтэ табяа.

Хүдөөгэй ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hайжаруулха, кадрнуудые шэлэн олохо, hургаха, ажалай эмхидхэлые, тэрэнэй түлөөhые саг үргэлжэ нарижуулха, үйлэдбэридэ түрүүшүүлэй дүршэл нэбтэрүүлхэ, аммиагай уhа, минеральна болон органическа үтэгжүүлгэнүүдые бүри ехээр хэрэглэхэ, тарялангай хубаарилгые улам hайжаруулха асуудалнууд тушаа Саянай совхозой директор нүхэр **Автушенко**, «Сибиряк» колхозой парткомой секретарь нүхэр **Воронин**, управлениин партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Гармаев** болон үгэ хэлэhэн бусад делегадууд тогтоо.

«Гээгдэнги колхоз, совхозуудай экономикые хүгжөөхэ зарим асуудалнууд тухай» КПСС-эй ЦК-гай Президиумдэ нүхэр Н. С. Хрущевой бэшэhэн бэшэгые бүрин зүбшөөжэ, гээгдэнги колхоз, совхозуудай экономикые хүгжөөхэ талаар Эхэ ороной хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхые уряалhан Хмельницкэ үйлэдбэриин управлениин хүдөөгэй ажалшадай патриотическа үүсхэлые конференци дэмжэhэн байна.

Ажахынуудай экономико хүгжөөхэ хэмжээ ябуулгануудые баталан абажа, конференциин делегадууд колхоз, совхозуудай экономикые хоёр-гурбан жэлэй туршада эрид хүгжөөхэ зорилго урдаа табиба.

Конференцидэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь нүхэр **Власов** хабаадалсаа.

З. ИВАНОВА.

Мяха-консервын комбинадай баанха хэдэг цехтэ Екатерина Старицына арбан хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байна. Халаанайнгаа нормо холо үлүүлэн дүүргэдэг. Зураг дээрэ: Е. Старицына.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Партиингаа найдабари дүүргэхэбди

Байгша ондо минии ажабайдалда хоёр ехэ баяр баясхалан болоо гээшэ. Сентябрь hарада СССР-эй барилгын, барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай IV съездэ хабаадалсажа, энэ съезд дээрэ СССР-эй профессиональна Союзуудай XIII съездэ делегадаар hунгагдаhан байгааб.

Тиигэжэ намда, юрын хүдэлмэришэндэ, профессиональна союзуудай 68 миллион гэшүүдэй үмэнэhөө hунгагдаhан бусад түлөөлэгшэдтэй хамта тус съездэ хабаадалсан, мүнөө үедэхи профсоюзуудай шухала зорилгонуудые шиидхэлсэхэ хуби заяан тудаhан байна.

Октябриин 28. Кремлиин Съездүүдэй Ордон... Хоёр жэлэй саада тээ энэ ордоной үүдэн түрүүшынхиэ нээгдэжэ, манай орондо коммунизм байгуулха Программа баталжа абаhан Советскэ Союзай Коммунис партиин XXII съезд ажалаа эхилhэн байгаа. Тэрэ сагhаа хойшо хоёрхон жэлэй үнгэрөөд байхада энэ гоё hайхан ордон соо партиин найдамтай түшэг тулгуури болохо профессиональна Союзуудай эрхим түлөөлэгшэд суглараад байба.

Съездэ hунгагдаhан 4 мянгаад делегадуудай дунда бүхы орон доторoo мэдээжэ болоhон үйлэдбэриин түрүүшүүл, замай залуушуулые, элитэ ехэ эрдэмтэд, соёл культурын эдэбхитэдые хаража болохо байгаа. Дэлхэйн 90-ээд оронуудhаа ерэhэн делегацинуудые съездын делегадууд халин ёhoор, баясхалантайгаар угтаа.

Съездын нээгдэhэн тухай, ямар асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн тухайнь дабтаад яалайб, энээн тушаа хэблэлдэ бэшэгдэhэн, радиогоор хэлэгдэhэн байна. Сэхыень хэлэбэл, hанаандаа оруулаагүй, нюдэндөө хараагүй юумэнүүдые хаража, мэдэжэ ерэбэ гэээшэб. Нүхэр Никита Сергеевич Хрущев түрүүтэй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй зал соо орожо ерэхэдэнь тэндэ байгшад булта хүл дээрээ бодожо, нэрьемэ альга ташалгаар угтаhан байнабди.

СССР-эй профессиональна Союзуудай XXIII съездэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй амаршалгые КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр П. Н. Демичевэй уншахада минии зүрхэ сэдьхэл хүдэлжэ байгаа hэн.

Энэ амаршалга соо профсоюзуудай хүдэлмэридэ хэды ехэ сэгнэлтэ үгтөө гээшэб! «Хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, совет интеллигенциин угаа ехэ зохёон байгуулхы ажал, үйлэдбэриин, соёл культурын болон олониитын ажабайдалда туйлагдаhан манай амжалтанууд хүтэлбэриин hургуули, ажал эрхилэлгын hургуули, коммунизмын hургуули байха тухайнь агууехэ Ленинэй захяануудые нэрэтэй сэлотойгоор дүүргэжэ байhан профсоюзуудай ажал ябуулгатай таhаршагүй холбоотой»— гэhэн амаршалгын эдэ үгэнүүд намда ходо hанагдажа ябаха.

Профсоюзуудай XIII съезд зургаан үдэрэй туршада хүдэлмэрилжэ, ВЦСПС-эй хүдэлмэри тухай тоосоое, коммунис общество үргэн далайсатайгаар байгуулха үедэ СССР-эй профсоюзуудай дүүргэхэ зорилгонуудые, шалгалтын комиссиин элидхэлые, мүн СССР-эй профессиональна союзуудай Уставта хубилалта оруулха тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэhэн байна.

Элидхэл, делегадуудай үгэнүүд тухай эндэ хэлэхэнь бэрхэтэй. ВЦСПС-эй тоосоон соо манай орондо боложо байгаа тон ехэ хубилалтанууд, хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, совет интеллигенциин эршэтэ ажал хүсэдөөр харуулагдаhан байна. Үгэ хэлэhэн делегадууд КПСС-эй XXII съездын баталан абаhан Программые бэелүүлхэ хэрэгтэ, манай орондо коммунизм байгуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар бэлэн байhан тухайгаа өөhэдынгөө коллективүүдэй үмэнэhөө мэдүүлбэд.

Элидхэл, делегадуудай хэлэжэ байхые шагнажа hууха түрэл коммунис партиин, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедэй сэсэ мэргэн хүтэлбэриин түлөө, бүхы совет хүнүүдэй шэн габьяата ажалай түлөө омогорхол сэдхэжэ зүрхэндэм түрэжэ, урма зоригымни бадаруулжа байгаа hэн. Омогорхонгүй байхын аргагүй, омогорхохоортшье юумэн олон ха юм. Тэрэ үедэ түрэл буряад нютагтамни болоhон гайхамшагта хубилалтанууд hанагдаа бэлэй. Хайшаашье хара—шэнэ шэнэ барилганууд: шэнэ фабрика заводууд, культурын ордон, хүүгэдэй ясли, саадууд, байрын гэрнүүд бодожол, бодожол байна ха юм.

Профсоюзуудай XIII съезд Советскэ Союзай гадаадын политикые, эб найрамдал, амгалан ёhoор зэргэ оршон байха гол ёhо хамгаалан КПСС-эй ЦК-гай, Советскэ правительствын, нүхэр Н. С. Хрущевой бэелүүлжэ байгаа бүхы ябуулгые, дэлхэйн социалис ёhо гурим, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бата нэгэдэл бэхижүүлхэ бүхы алхамуудые манай ороной бүхы ажалшадай, советскэ профсоюзуудай сүм дэмжэжэ байhаниие элитээр гэршэлбэ.

Съезд дээрэ профсоюзуудай уласхоорондын организацинуудай түлөөлэгшэд, хариин гүрэнэй делегацинуудые толгойлогшод үгэ хэлэжэ, советскэ профсоюзуудые хани халуунаар амаршалhан, ажал хэрэгтэнь амжалта хүсэhэн байна. Кубын, Алжирай профсоюзуудай делегациин түлөөлэгшэнэрэй үгэ хэлэхэдэ үни удаан замхашагүй, нэрьесэ альта ташан, съездэ хабаадагшад т... ниие хүл дээрээ бодожо а... шалба. Тоосоото үе соо профс... зуудай уряалаар манай ор... 88 гүрэнэй профсоюзуудай б... хүдэлмэришэдэй 1385 делег... нууд ерэhэн. Энэ үедэ манай ... делегаци 50 оронуудта ош... —эдэ тоо баримта нүхэр Гр... нэй элидхэл соо дурдагдаа б... Эдэ бүтэдэ Советскэ профсо... дай интернациональна хо... барисаанай үдэр бүри бэхи... байhанай элитэ гэршэ бо... үгэнэ.

Капиталис, колониальна ... рэнүүдэй делегадууд ямар б... оршон байдалда хүдэлмэри... зоной эрхэ, сүлөөгэй түлөө т... сэжэ байhан тухайгаа хөөр... үгэhэн байгаа. Тэдэниие шаг... жа байхадаа, тэдэнэй хэжэ ... hан арюун нангин тэмсэл... али болохо амжалта туйлах... хүсэжэ байгаа hэм.

Профессиональна Союзу... XIII съезд Ленинэй партиин а... ехэ хэрэгэй түлөө тэмсэх... үлүү нангин юумэ советскэ пр... союзуудта хэзээшье байгаа... байнашьетүй гэжэ манай т... партиие, тэрэнэй ленинскэ Ц... ральна Комитедые, нүхэр ... кита Сергеевич Хрущевые пр... союзуудай 68 миллион гэшүү... үмэнэhөө найдуулба.

Съезд дүүрэжэ, манай ор... коммунис общество үргэн д... сатайгаар байгуулха үедэ пр... союзуудай бэелүүлхэ зор... нуудые тодорхойлбо. Эдэ зо... гонуудай тон ехэ. Профсо... дай XIII съездын шиидхэбэр... хото, хүдөөгэй бүхы ажалш... ажалай шэнэ амжалтада ур... Энэ уряалдань үнэн сэхэ аж... раа харюусажа, түрэл парти... этигэл, найдабариие дүүр... гэшэ бидэнэр, хүдэлмэриша... таряашадай нангин уялга бол...

К. ЯСТРЕБОВА,
3-дахи СМУ-гай штукатурщигуудай бригадир, СССР-эй профсоюзуудай XIII съездын делегат.

ДУТАГДАЛНУУДАА ДАРЫ УСАДХАЖА, ШЭНЭ АМЖАЛТАДА ЗОРИХО

Профсоюзуудай Буряадай областной Советэй ээлжээтэ пленум hаяхан боложо, «СССР-эй профессиональна Союзуудай XIII съездын дүнгүүд болон республикын профсоюзна организацинуудай зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Пленумдэ профсоюзуудай нютагай, хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэнэр, эдэбхитэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, ажахын хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба.

Элидхэлшэ—облпрофсоведэй түрүүлэгшэ **Л. С. Асеев** СССР-эй профсоюзуудай XIII съездын хүдэлмэри тухай, съездын абаhан шиидхэбэринүүд тухай тодорхойгоор хөөрэхэ зуураа республикын профсоюзна организацинуудай ажалда бии байhан дутагдалнууд дээрэ дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

—Коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулжа байhан hайн hайхан сагта профсоюзна организацинууд ооhэдынгөө хүдэлмэри бүри hайжаруулха, бүхы ажалшадай хүсэ шадалые коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури байгуулха хэрэгтэ элсүүлхэ ёhотой,—гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Профсоюзуудай XIII съездэ хабаадалсаhан ЛВРЗ-гэй заводской комитедэй түрүүлэгшэ, нүхэр **Абагаев** үгэ абажа, съезд дээрэ хараhан үзэhэн тухайгаа, заводойнгоо профсоюзна организацинуудай ажал хэрэг тухай хөөрэжэ үгэбэ.

—Съезд хадаа профсоюзна организацинуудай үмэнэ шухала зорилгонуудые табяа. Үйлэдбэридэ шэнэ түрүү арга нэбтэрүүлхэ, замай залуушадай, бүхы хүдэлмэришэдэй эдэбхи үүсхэл улам бадаруулха тушаа заводской комитет эрид хэмжээнүүдые абана. Мүнөө үедэ 1 мянга гаран хүнүүд А. В. Грехневагай үльгэр жэшээгээр ажаллана. Заводой цех, таhаг бүхэндэ экономическа шэнжэлэлэй ниитын бюро, мастерска участогуудаар коммунис ажалай 130 hургуули хүдэлнэ. Гадна хододоо нэгэн жэгдээр, голодоhо г ү й г ө ө р ажалладаг болохын түлөө манай коллективүүд ехээр оролдоно,—гээд үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ.

Эрхирэгэй совхозой малшадай, механизаторнуудай эршэтэ ажал тухай тус совхозой хүдэлмэришэнэй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Федоров** хэлээ.—Манай совхозойхид профсоюзуудай XIII съездын шиидх... ринүүдые бэелүүлхын тула ... сэ шадалаа гамнангүй орол... но, хүдөө ажахын продукт... дые элбэг ехэ болгохо хэр... өөhэдынгөө хубитые оруу... байха. Мүнөө совхознай г... дэ мяха, үндэгэ, ноoho ху... даха түсэбөө амжалтатай... дүүргэжэ байна.

Пленум дээрэ профсою... дай XIII съездын делега... 3-дахи СМУ-гай штукату... гуудай бригадир **Ястребов**... лахи АТХ-гай шофер **Бра**... **кова** гэгшэд үгэ хэлээ. Тэр... лэн Улаан-Үдын ТЭЦ-эй ... дэлмэришэнэй комитедэй т... рүүлэгшэ **Гаськова**, респуб... кын эдеэ хоолой зүйлнүү... министрэй орлогшо **Мура**... **ва**, облпрофсоведэй штатна... шэ инструктор **Вересова** бо... бусад элидхэл тушаа үгэ хэ... бэд.

Зүбшэн хэлсэhэн асуудал... раа пленум дэлгэрэнгы тогт... абаба. Гадна СССР-эй про... союзуудай XIII съездын ши... хэбэринүүдые бодото дээр... бэелүүлхэ тушаа тусхай х... жээ ябуулганууд баталагда...

Улаан-Үдын ЛВРЗ-эй дээрэ тепловоз заhабарилжа эхилхэ тушаа ехэхэн бэлэдхэл хэгд... байна. Эдэ үдэрнүүдтэ дизельнэ цехтэ шэнэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоно. Зураг дээрэ: (Зүүн гар... цехэй энергетик П. Макаров, слесарьнүүд Г. Гурулев, В. Черепанов, И. Зуб гэгшэд шэ... тодхогдохо мүлидэг томо станогой зураг хаража байна.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Партийна организациин дүй дүршэлhөө

Һэшхэлэй гурим ёhoор...

Зэдэ станциhаа, Дэрэстэй нютагhаа эхилээд Далахай хүрэтэр Зэдын үйлэдбэриин управлениин газар дайда hунана. Нэгэ үзүүрhээ нүгөө тээгээ хүрэтэр хэдэн зуун километр зайтай гэжэ хэлэхээ hанаад, энээниие заагданагүй. Үнэндөө энэмнай жэгтэй hонин байгаалитай, онсо өөрсэ уларилтай газар дайда байhаниинь элитэ. Нарин ногоотой, хужар марсатай суута Борьёогой талаhаа хада хабсагайгаар хабшагдаhан Утаата, Далахай гү, али Саридаг, Мундарганuудай бэлшээринүүд ямар ехэ илгаатай гээшэб!

Утаата-Далахайhаа — «Байгал» колхозhоо машинаар гараад, Петропавловка хүрэтэр ябахада, ходол уруудаhан мэтэ байдаг. Бургалтай шадар ерэхэдэ, тэгшэ газарта ороhон шэнги болохо юм. Энэшье эндүүтэй бэшэ ха. Санага, Утаата, Далахай нютагууд далайн нюрууhаа 2000 метр үндэртэ оршодог гээд географи заанэ.

Энэ үндэр хадалиг газарта hууриждаhан буряадууд хэр угhаа хойшо мал ажал эрхилдэг, илангаяа эбэртэ бодо мал, hарлаг, хайнагуудые үсхэбэрилдэг малша бэрхэ угтай зон байhан байна. Мүнөөшье ажахынь гол шухала hалбари мал ажал байhан зандаа. Зүгөөр энээниие эрхилхэ онол арга үндэhөөрөө хубилhан, мал ажал—эбэртэ бодо мал үсхэбэрилгэ—үнэхөөрөө олзо доход ехэтэй hалбари болонхой. Эгээл энэзан тухайнь, илангаяа эндэхи хүнүүд тухай, тэдэнэй ажал хэрэг тухай хэлэхэ хүсэлэн бии.

1. «БУХЫН САРИДАГ» ТУХАЙ ДОМОГ

БУХА ноён Түнхэн орожо, Тайбын Тарлаг эрээн бухатай таhа дайлалдаад булигдажа, хабсагайнуудай ара нюрган өөдэ үгсэжэ гараhан түүхэтэй:

Шэдэр бэдэр шээжэ,
Шэрэнги модо ургуулhан,
Хотир бэтир шээжэ,
Хуша модо ургуулhан гэдэг.

Тайбын тарлаг эрээн буха хойноhоо намнуулхадаа тэбэдэhэн Буха ноён саридагай хяра дээрэ шулуугаар өөрынгөө дүрсэ табяад, наашаа үбэр тээшээ ябаhан юм ха. Мүрынь мүшхэжэ ябаhан Тайбын тарлаг эреэн буха дайсанаа ахибаб гэжэ бахархан, шулуун дүрсыень мүргэхэдөө, үрооhэн эбэрээ дальба татаад, гэдэргээ бусаhан гэдэг. Энээгээр Зүүн Саянай мундарганuудта Бухын саридаг гэжэ нэрэтэй болоhон хада бии юм гээд хэлсэдэг юумэл лаа гэжэ Шойдон Бодиев бидэндэ хөөрөөд, газаа уяhан хайнаг сараа харан харан үндэгэлзэнэ. Юуб гэхэдэ, хайнаг сар гээшэмнай алдуурбал, гэртээ сэб сэхэ арилшадаг гуримтай амитан. Аяар арба гаран модоной газарта ерээд, ябаган үлөөд үзэл даа. Угаа нойшо ха юм. «Сарайтнай алдуураад, аяар холо оношожо ябаhыень барижа уябаб» гээд, нэгэ hамган хөөрэлдэжэ байhан хүнэймнай hанаае амаруулба.

Энэ үльгэрэй хэзээ хэлэгдэhые—хэншье мэдэхэгүй. Зүгөөр, иимэрхүү удхатай үльгэр Саянай саридаг мундарганuудай алинье таладань үни заяанай хэлсэдэг байгаа. Тиигэ тиигэhээр манай үе хүрэтэр дамжажа ерэhэниинь мэдээтэй. Эдэ суута саридагуудай нүгөө, Түнхэн талынь буряадууд энэ үльгэрые нэгэ бага ондоогоор хэлсэдэг байжа болоо. Яагаашье хадаа байгаалиин баян арга боломжые хүнэй аша туhада табижа эхилhэн тухай үльгэрэй үлүүлэгдэhэниинь ойлгосотой. Иигэжэ хүнэй хүлэй хүрөөгүй газараар баатар мэргэдэй түрүүшын зүргэ харгы гаргаhанhaa хойшо эдэ хада хабсагайнуудые Бухын саридагаар дабадаг болоhон түүхэтэй. Эндэнь Бухын долоон хотогор гэжэ бии юм ха. «Бухали үдэрөө ябажа, энээгээр дабадаг байhан» гэхэ. Иигэжэ Захааминай эхинэй буряадууд Түнхэнэй буряад, ородуудтай эртэ урда сагhаа харилсаа тогтооhон намтартай.

Иигэжэ мяханай барагдашагүй «хэйтэшэ»—хадын үндэр бэлшээри хэрэглэжэ эхилhэн түүхэ домог тухай бидэндэ хөөрөөд, «халуун шулуу долёоhон» энэ хүн хармаанhaa тамхияа абажа орёохо зуураа, үндэр хадын бэлшээриин ашатай туhатай байhан тухай ярина.

Таби гарамгай наhанай, миhэрэн татаhан буряад шарайтай энэ хүмнай эндэхи саридаг мундарганuудай хормойдо түрэhэн тоонтотой. Хамар Дабаанай, Зүүн Саянай хада уулануудые табан хурган мэтээр мэдэдэг, эдээн худар hарлаг, хайнагуудаа адуулжа, бэлшээжэ, hайса ябаhан хүнби гэнэ. Энээндэнь ямар ажаг hэжэг байхаб даа. hүүлэй хэдэн жэлэй туршада Тудхалта ба Зэдэ мүрэнэй эхиндэхи саридагууд худар мяханай гүүртэ даанхай ажаллажа ябаhанаа мүнөө намар хашарагуудаа гүрэндэ тушаагаад, энэ хүмнай hарлаг үнеэдэй гүүртэ даажа абаад, Оронгуудай гэжэ түргэн урасхаалтай хадын горхон өөдэ нютагжанхай байна. Ямар мяха тушаагаа гэхэбиди. Ёhoор тарган! Мүнөө зундаа, намартаа 145 толгой хашараг үндэр хадын бэлшээридэ адуулжа, толгой бүриинь сүүдхын 1—1 килограммhаа үлүүгээр таргалуулжа шадаhан алдартай. 108 үдэр соо Шойдон Бодиев орой хамта 152 центнер мяха (таргалуулhан хэмжүүрынь) абаа. Гүүртынь хашараг бүхэн дунда зэргээр 315 килограмм татаhан байна. Энэмнай ямаршье түлөөhэгүй тэжээлээр таргалуулагдаа бшуу. Ажал хэрэгэйнгээ ёhото мастер гэжэ иимэ хүнүүдые хэлэдэг бэшэ юм гү. Тээд иимэ мастернууд «Байкал» колхоздо ямар олон гээшэб!

Бодиевтал баян хэшэвтэй, ажалша бэрхэ хүнүүдэй гараар ямар ехэ мяхан, hүн абтааб?! Ямар олон ажалшадые шэмэтэй мяхаар, тоhoop хангаа гээшэб! Эдээнэйл ашаар **«Байкал» колхоз гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб байгша оной октябриин 1-дэ үлүүлэн дүүргээ. 2450 центнер мяха худалдаха түсэбтэй аад, 2481 центнер тушаагаа.**

2. МАЛШАДТА—МАША ЕХЭ АНХАРАЛ

ЭНЭЛ даа, тарган мяхаараа суурхаhан аяар холын Утаата-Далахайн «Байкал» колхозой гэшүүдэй нэгэн! Иимэ түрүүшүүл колхозой партийна организациин түшэг тулгуури болонхой. «Партиин, гүрэнэй хэрэгтэй гээл hаань, тэрэниие дүүргэхэл ёhотой» гэжэ малша солотой Шойдон Бодиев хэлэдэг. Мүнөөшье hарлаг үнеэдэйнгээ тоhо тушаагаад, хүсэ ехэтэй хайнаг сараа тэргэдэ оруулаанхай (эндэ хайнаг сарые юрын тэргэдэ морин лэнгеэр оруулаад, боожолоод, үгышье hаа, зайдалаад жолоодонхой гар үзүүрэй ажал хэдэг юм байна). Оронгуудайе үгсэхөөр зорижо гараба.

Эгээл иимэ, тон юрын аад, зүрхэтэй зоригтой хүнүүд үдэр бүри эдеэ, хоолой зүйл элбэгжүүлэн, арьбадхажа ябана бшуу. Өөhэдынгөө хэрэгламжэдэ ехэ эрилтэниье табидаггүй, бага сагын бэрхэшээл тоодоггүйшье, бүхы юумэндэ тэсэмгэй, малайнгаа hайн hаа, «эй, бидэнэршье ехэл hайнууд байнабди даа» гээд хэлэдэг зантайнуулай нэгэн энэл хадаа гэжэ бодоhоор үлөө hэмди.

Колхозой партийна организаци, правлени малшадтаа ехээр hанаа табидаг, хүн бүхэнтэй хөөрэлдэжэ, хараа түсэбынь, даабари зорилгыень ойлгуулха гэжэ оролдодог байна. Малшадые олоор суглуулаад, лекци элидхэл гү, али суглаа хуралдаа ходо татажа байхын аргагүй. Эндэхи байдал онсо илгаануудтай. hү hаалиин гүүртэнүүдhээ бэшэ тээхи малшад хоёр-гурбаараа бэе бэеhээ холо, холын бэлшээридэ ябадаг юм. Тиимэhээ энээндэнь таарулжа хүмүүжэл болбосоролой хүдэлмэри ябуулдаг гуримтай. Нэн түрүүн байра байдалыень hайнаар түхеэрүүлдэг, бүхы хэрэгсэлнүүдээр хангадаг байна. Малай гүүртэнүүдэй малшад hайн шэнэ гэрнүүдтэй. hүүлэй жэлнүүдтэ колхозой правлени малшадта 20 шэнэ гэр барюулаа.

Малай гүүртэ бүхэн батарейтэй приёмнигуудаар хангагданхай. Тиимэhээ малшад орон доторхи, хилын саанахи hонинииe бултыень дуулаhан, урдаhаан асуудал табижа байха гэжэ партийна организациин секретарь Нима Ширапович Ванчиков хөөрэнэ. Энэнь үнэхөөрөө зүб. Юуб гэхэдэ, малшадынь холо, дүтын hонин хуу дууланхай, урдаа табигдаhан зорилгонуудые hайса мэдэхэ, тэдэниие шиидхэхээр эрид шиидэнхэй хүдэлжэ байдаг. Малшан бүхэн уялга харюусалгаяа үнэн зүрхэнhөө ойлгожо ябадаг юм. Энээндэ жэшээ болгон олон хүнэй нэрэ дурдажа боломоор. Жэшээнь, Чойдон Бадмаев Сали Доржиева hамгантаяа хүдэлжэ ябадаг. Даажа абаhан малаа hайнаар харадаг, малшан нэрээ дээрэ үргэжэ ябадаг зонууд юм. Иимэ хүнүүд колхоздо олон.

Д. ЖУГДУРОВА.

Айл бүхэндэ—өөрын библиотекэ, газетэ, журна...

Иимэ уряалтайгаар ноябриин 5-hаа декабриин 5 хүрэтэр ажалшадай дунда ном hудар, газетэ, журнал олоор тараалгын hара аймаг дотор үнгэргэхэ гэhэн тогтоол КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй хүдөөгэй парткомой бюро hаяхан гаргаа. Гүрэн түрын удха шанартай энэ хэмжээ ябуулгые эмхи гуримтайгаар үнгэргэхын тула тусхай комисси байгуулагдаа. Тэдэнэр мүнөө колхоз, совхоз болон бусад үйлэдбэриин газарнуудта оноод, хэблэл тараалгаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа байна. Энэ хүдэлмэридэ ажалшадые олоор хабаадуулхын тула партийна организацинуудай дэргэдэ дэмжэлгын соведүүд эмхидхэгдэнхэй.

Мүн хэблэл тараалгын hарада соёлой эмхи зургаан, редакци, радио, профсоюзай, комсомолой организацинууд, hургуулиин багшанар, политическэ эрдэм дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй гэшүүд, гэгээрэлэй, эмнэлгын, хэлхээ холбооной ,эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Мухар-Шэбэрэй управлениин колхоз, совхозуудаар хэблэл тараалгада 120 гаран эдэбхитэд элсүүлэгдээ. Нэгэ хүндэ 30—40 үрхэтэ айл хүртэнэ.

Мүн үшөө 250 гаран комсомолшууд, залуушуул ном hудар, газетэ, журнал тараалгада эдэбхитэдээр хабаадуулагдаа. Хэблэл тараагшад харюусалгатай, хүндэтэй уялгаяа үнэн сэхээр дүүргэжэ эхилээ: Тэдэнэр айл бүхэндэ орожо, дуратай номынь худалдана, газетэ, журнал захюулна.

Хэблэл тараалгын эхил... хойшо «Знамя Ленина» кол... Харгааhатын зоной дунда ком... басаган Дарижап Гармаева 82 ... ябажа, 176 хэhэг элдэб янзы... зетэ, журналнуудта захил абаа. ... артелиин пенсионер Рыгзема Ц... тарова үндэр наhатай болоб... хамтын хэрэгhээ хажуу тээ ... дурагүй. Энэ хүгшэн Хушуун-Ү... тээ хэблэл тараалсажа, 196 х... газетэ, журналда захил бэшүү... байна. Тиихэдэ «Коммунизм» ... хозой бухгалтер Ксения Ивано... Челночкова 267 хэhэг газетэ, жу... налнуудые тараагаа.

Ном hудар, газетэ, журнал ... раалгын hара мүн Бар, Хара-Ш... Шаралдай гэхэ мэтэ тосхонууд... яhала hайнаар ябажа байна.

Б. Жамба...

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1963 оной ноябриин 22.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨ ҮРГЭНӨӨР ЭМХИДХЭЭ

эй ЦК-гай ноябриин заахаһан ёһоор, Соведүүдэй болон гүйсэдкомуудай ажал нидэ үндэһэн хубилалко эхилээ. Тиихэдээ дээрэ хүдэлэгшэдэй ажаһуудалай эрилхаха зорилго табигдаа.

...е манай республиксэ болон сомоной эли тодоор ойлгожо, үдэрһөө зарим тэмэри ябуулhан байна.

...ай Соведүүдэй хоо мүрысөөнэй гурим республикын Министр-Совет 1963 оной эхин талаа бэлэй. Тиихэдээ тагай Соведүүдэй дэай юу хэхэ байһые ...лһон, илангаа олон айн дуранай эмхинүүлүн культурын, эмнэлэдалдаа наймаанай, ...алай эмхи зургаануүргуулиин багша... зорилгые үргэнөөр лһэн, хүдөө ажахыда байгшадай эрилтые ...н тула ямар хүдэлмэрэ тухай зохихо зааар байгаа.

...гадһан гурим олонхи сомоной Соведүүдтэ...хин дээрэ зүбшэн хэлэ..., нютагай онсо эрхэ харааа абтажа, тоорилгонууд табигда... Иимэ хүдэлмэри Хэ..., Жаргалантын, Да... Бага-Куналейн, Щер... Санагын, Доодо Элхиин бусад сомсоведүүдтэ эмхидхэгдээ. Мүн ...аһан ба бусад сомсоведүүд социалис мүрысөөнэй гуримые малшадай болон механизаторнуудай бэелүүлхын тула депутадуудаа, саг үргэлжын комиссинуудаа, ниитын һайн дуранай эмхинүүдые мүү бэшээр хүдэлгэжэ шадаһан, тиихэдээ ниитын ажахые бэхижүүлхэ, элдэб эсын этэгээдүйтэй тэмсэл шангадхаха, ажалай журам һайжаруулха, ажалда, ниитын зөөридэ коммунис ёһоор хандаха асуудалда гол анхаралаа табиһан байна. Гэбэшэ мүрысөө эмхидхэлгэдэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаниинь элирүүлэгдэв. Юуб гэхэдэ, олохон сельскэ болон сомоной Соведүүд тэрэниие ёһо тэдыгээр эмхидхээ. Имагтал тиимэһээ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ шадааагүй.

Гадна зарим райгүйсэдкомуудшье нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта һайнаар туһалаагүй, ажал хүдэлмэрэерынь ёһоор һонирхоогүй. Ушар тиимэһээ али нэгэн сомсоведэй ямараар хүдэлжэ байһые, ямар үүсхэл гаргаһые, алинайнь түрүүлжэ гү, али гээдэжэ яһаһые мэдэхэгүй байгаа. Тэрэшэлэн зарим сомсоведүүд социалис мүрысөөнэйгөө дүнгүүдые саг болзор соонь согсолоогүй байба. Энээнэй эгээл хорото хойшолон юун бэ гэхэдэ, һайн юумэ дары саг соо элирүүлэгдэн, олоной дундаа дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Жэшээнь, байгша оной III кварталай дүнгөөр социалис мүрысөөндэ Доодо Ториин сельсоведэй түрүү илаха гараһан тухай Зэдын аймсоведэй гүйсэдкомой тогтоол дотор бэшээтэй. Теэд тус сельсовет һургуулиин, клубуудай, библиотекэнүүдэй, эмнэлгын болон хүүгэдэй эмхи зургаанууддай, пекарниин, ниитын банн болон ажаһуудалай бусад предприятинуудай хүдэлмэриие ямар аргаар һайжаруулааб—тэрээн тухай тогтоол соогоо нэгэшье үгөөр дурдаагүй. Гадна газар ашаглаха, үмсэдөө мал бариха, хилээмэ талха гаргашалха тушаа правительствын тогтоол, шиидхэбэринүүдые ямараар бэелүүлжэ байһыень согсолоогүй. Энэнь нютагай байдал ёһоор мэдэхэгүй байһанай хойшолон ха юм.

Тэрэшэлэн байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр Хударын сельсовет Кабанскынгаа аймаг соо социалис мүрысөөндэ илажа гараһан, хүдөө ажахын продукцинуудые абалгын түсэбөө дүүргэһэн юм. Теэд тарилгын хүдэлмэридэ, түл абалгада, малай үбэлжэлгэ үнгэргэлгэдэ эдэ соведэй депутадууд, эдэбхитэдэй юу хэһэн тухай хэншье мэдэхэгүй байшоо. Мүн соёл культурын, эмнэлгын, ажаһуудалай болон худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хүдэлмэри тухай аймсоведэй гүйсэдкомой тогтоол соо нэгэшье үгөөр дурдаагүй. Эдэ үсөөхэншье жэшээ баримтануудай юу харуулнаб гэхэдэ, сомоной болон сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомууд социалис мүрысөөнэй дүн согсолхо, түрүү дүй дүршэл элирүүлэн дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа үшөөл һулаар хандуулна.

Саашадаа дурсагдаһан дутагдалнуудые усадхахын тула бүхы депутадуудай, саг үргэлжын комиссинуудай болон ниитын һайн дуранай ажал хүдэлмэриие улам нарижуулха, культурно-ажаһуудалай хэрэглэмжые хангаха тушаа онсо анхарал хандуулха, тиихэдээ социалис мүрысөөнэй шалгарагшадай дүй дүршэлые нарин нягтаар согсолхо шухала. Гадна социалис мүрысөөнэй дүн харуулан ойлгуулха хэрэгтэй.

Тиигээ бол, социалис мүрысөөнэй бүри ехэ аша туһатай байхань, ажалшадай культурна болон ажаһуудалай эрилтые хангаха хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ үүргэ дүүргэхэнь дамжаггүй.

М. Болдохонов,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй таһагай инструктор.

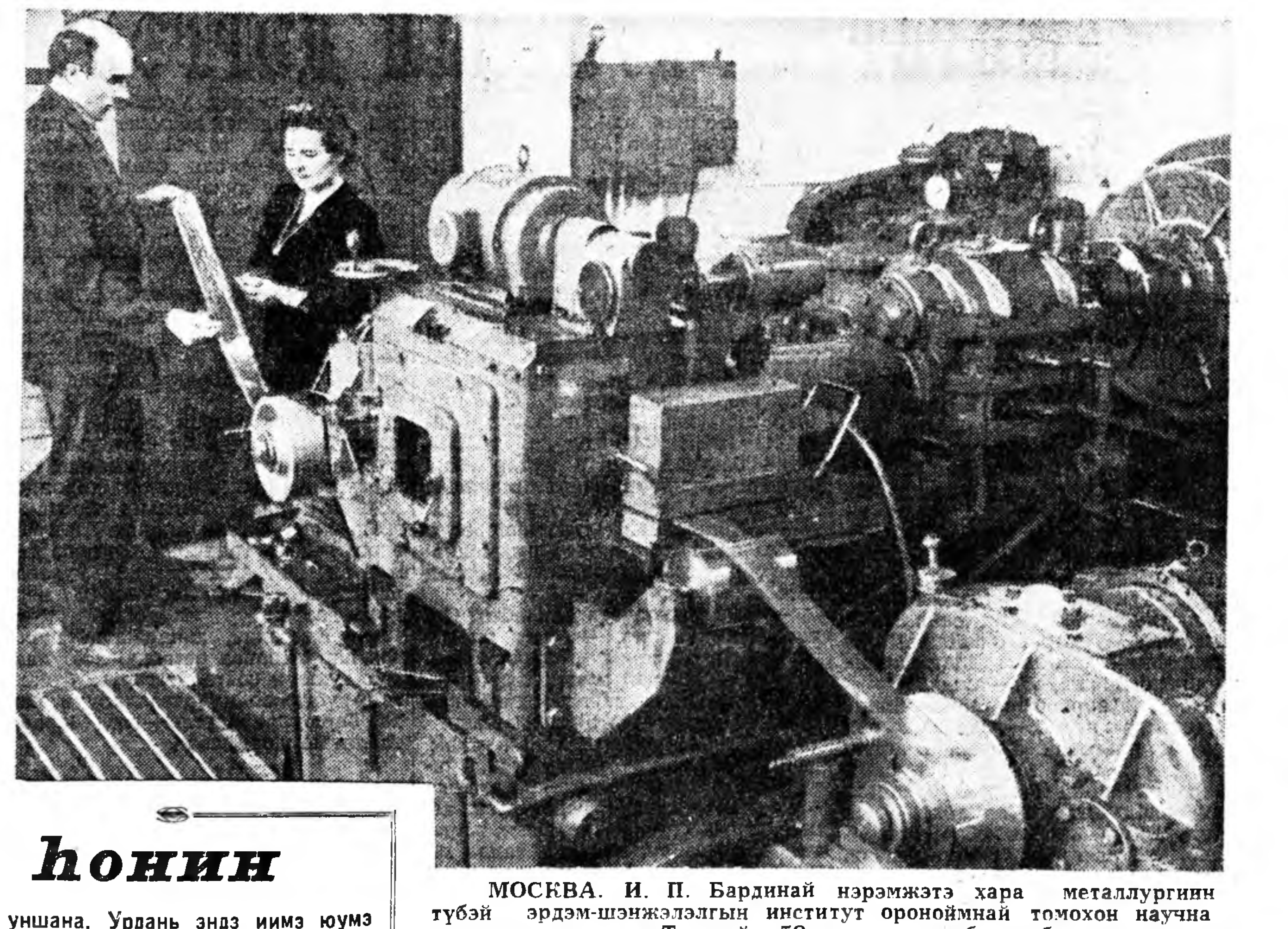

МОСКВА. И. П. Бардинай нэрэмжэтэ хара металлургиин түбэй эрдэм-шэнжэлэлгын институт оронойлмнай томохон научна эмхи зургаан юм. Тэрэнэй 50 гаран элдэб лабораторинуудта хэдэн зуугаад эрдэмтэд, научна хүдэлмэрилэгшэд, технитүүд, лаборантнууд, болон хүдэлмэришэд шэнэ түхеэрэлгэ зохёон байгуулдаг, шэнэ түхэлэй булад хэдэг, металлургиин промышленностиин элдэб асуудалнуудые шиидхэдэг байна. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** институдта байгуулагдаһан 20 валтай прокатна стан харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Соёлой һонин

КУЛЬТУРЫН УНИВЕРСИТЕТ

Зэдын управлениин түб тосхон Петропавловскын Культурын байшангай дэргэдэ аймагай соёл культурын университет мүнөө жэл нээгдэбэ. Эндэ аймагай соёлой хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, врачнууд, мүн һайн дураараашье олон хүнүүд һуралсана.

Университедэй һуралсалай гол темэ—коммунизм байгуулагшын сахижа ябаха ёһо заншал мүн болоно. Мүнөө университедэй хоёрдохи хэшээл үнгэрөө. Хэшээлнүүд һуралсагшадай анхарал ехээр татана. Хөөрэлдөө, лекцинүүдые багшанар, партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэд соёлой талаар тусхай эрдэмтэй хүнүүд үнгэргэхөөр хараалагданхай.

АСУУДАЛ-ХАРЮУГАЙ ҮДЭШЭ

Тохойн найман жэлэй һургуулиин багшанар түрэл тосхонойнгоо ажалшадтай элдэб янзын һонирхолтой уулзалгануудые үнгэргэдэг. Һаяхан асуудал-харюугай зэлжээтэ үдэшэ болоо. Багшанар Цыбикова, Меньшикова асуудалнуудта харюусаа.

Коммунис обществодо ажаһууха хүн, тэрэнэй абари зан, коммунизмын заншал хайшан гээд байгуулагдахаб гэһэн асуудалнууд — хөөрэлдөөнэй гол темэ байгаа.

НҮҮДЭЛ БИБЛИОТЕКЭ

Нүүдэл библиотекэ Дэрэстэйн малшадай дунда улам бүри хүндэтэй болоно байнхай. Тогтоогдоһон болзор соо нүүдэл библиотекэ Октябриин совхозой фермэ, гүүртэнүүдээр ябажа, малшад һонирхоһон шэнэ номоо абажа уншана. Урдань эндэ иимэ юумэ байгаагүй юм. Ном уншаха гэһэн хүн совхозой түб тосхон гү, али авар аймаг ошохо баатай бологшо бэлэй.

Совхоздо нүүдэл библиотекэ эмхидхэхэ үүсхэл хүдөөгэй библиотекые даагша Любовь Сергеевна Чимитцыренова гаргаһан юм. Тиин энэ хэрэгые оролдосотойгоор ябуулжа, малшадые шэнэ номуудаар таһалдуулнагүй.

Хүдөөгэй библиотекэ мүнөө 2000 гаран номуудтай. Уншагшадай тоо үдэр бүри олошорно. Энэ хадаа нүхэр Чимитцыреновагай оролдолгын аша мүн. Һаяхан библиотекэдэ уншагшадай конференци боложо, Р. Белоглазовагай «Манай хүршэнэр» гэжэ номые зүбшэн хэлсэбэ. Иимэ хөөрэлдөөн малшадай дунда ходо боложо байдаг.

ХЭБЛЭЛ ТАРААЛГА

Хэблэл, ном тарааха һара соносхогдоһоной һүүлээр аймаг дотор захилгын хүдэлмэри улам эдэбхитэй болоо. Олониитын түлөөлэгшэд холо хүдөөгөөр байрлаһан малшадта ошожо, захил абана. Хэблэл захигшад элдэб янзын газетэ, журнал болон номуудые олоор захина.

Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн, хэблэл тараалгын ниитын түлөөлэгшэ нүхэр К. Доржиев 300 гаран хэһэг газетэ, журналнуудые зоной дунда тараагаа, тиигээд өөрөө 41 түхэригэй захил хээ. Колхозой гэшүүн нүхэр Бужанаев—71 түхэригэй, хонишон С. Абашеев, А. Дандаров — 20—30 түхэригэй захил хэнхэй.

Б. Дамбаев.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ

Байгша оной ноябриин 5-да Индохитад тушаа 1954 оной Женевскэ зүблөөнэй түрүүлэгшэнэртэ ДРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Суан Туй телеграмма эльгээгээ. Урда Вьетнамай мэдэлдэ байдаг уһа уруу Америкын 7-дохи флодой сэрэгэй корабльнуудые США-гай правительствын эльгээһэндэнь эсэргүүсэһэн буруушаалга энэ телеграмма соо хэлэгдэнхэй. Урда Вьетнамай эрье шадарай уһанһаа эдэ корабльнуудые гаргаха, Урда Вьетнамай арадта эсэргүү ээрхэг түримхэй дай болюулха, Америкын сэрэгүүдые гаргаха, сэрэгэй техникые эндэһээ абаашуулха эрилтэ США-гай правительствын үмэнэ табихыень Вьетнамай Демократическа Республикын правительство эдэ түрүүлэгшэнэрые гуйна.

Энэ телеграмматай дашарамдуулан, Советскэ Правительство Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын гуйлтые дэмжэнэ, 1954 оной Женевскэ зүблөөндэ хабаадаһан оронуудай правительствануудта эдэ түрүүлэгшэнэрэй үмэнэһөө ДРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй телеграммые хубаан тараахые дурадхана гэжэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство СССР-тэ байдаг Великобританиин элшэн сайд Х. Тревельянда мэдүүлгэ хээ. Х. Тревельян энэ мэдүүлгые өөрынгөө правительствада дамжуулан үгэхэб гэжэ найдуулаа.

Советскэ Правительствын дурадхалда Великобританиин правительство мүнөөшье хүрэтэр харюу үгөөгүй. Индохитад тушаа 1954 оной Женевскэ зүблөөндэ хабаадаһан Камбоджын, КНР-эй Лаосой, США-гай болон Францийн правительствануудта ДРВ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй телеграммын текстые СССР-эй МИД совет зүгһөө байһан түрүүлэгшын үмэнэһөө эльгээгээ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

...И ЁҺОНОЙ АЯНШАЛГА

...АПЕШТ. Венгриин хүдэл...нэй социалис партиин ... Венгриин хүдэлмэришэн...анай революционно прави...ын уряалаар Польшын ...эришэнэй нэгэдэмэл пар...ЦК-гай болон ПНР-эй пра...твын делегаци Будапешт ...һоор аяншалжа ерээ. Тус ...ние ПОРП-гэй ЦК-гай Нэ... секретарь Владислав Го... ПНР-эй Министрнүүдэй ... Түрүүлэгшэ Юзеф Ци...ич толгойлно.

...шын партийно-правитель...а делегациин ерэһэнтэй ...мдуулагдан, аэродром дээ...нгын болоходо, Янош Ка...ршалгын үгэ хэлээ.

...нь Владислав Гомулка ха... үгэ хэлэһэн байна.

...РАГЫН ТЕАТРАЙ ОЙ

...ГА. Прагын национальна ... 80 жэлэй ойе Чехосло... олониитэ тэмдэглэбэ. Ой...дарамдуулагдан баярай за... боложо, ороной партийна ниитын организацинуудай ...гшэд, артистнууд, Москва, ...а, Берлин, Софи болон ...аа ерэһэн айлшад тэрээн...адаа.

...ай засагай тогтоһонһоо ...ни үе соо национальна ...рынгөө зохёон байгуулхы ... түгэдөөр бадаруулжа, со... үе сагай һүр жабхалан...лдэ тэмдэг болоо. Революанэрхы һайхан ябадалай тэмсэл театрай хүдэлмэ...и удхань болоно.

...-эй арадай артист М. И. ...гадаадын оронуудһаа ерэ...эд айлшад национальна ... коллективтэ амаршалга ...

... дашарамдуулагдан, на... театрай бүлэг артист... правительствэнэ хайра ... Чехословакиин Социалис ...кын арадай болон габьяата...тнуудай хүндэтэ нэрэ ...

БОЛГАРИИН УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ ҺАЙНДЭР

...Гайхамшагта үдэрые — ...ин Уран зохёолшодой союзай байгуулагдаһаар табин жэлэй ойе болгар арад баяр баясхалантайгаар тэмдэглэбэ.

Капитализмын болон хархис байгуулалтын үедэ фашизмын зоргоороо оролгодо эсэргүүсэн, арадай демократическа эрхын болон сүлөөгэй түлөө Болгариин Уран зохёолшодой союз эрид шангаар тэмсэдэг байгаа.

1944 оной сентябриин 9-дэ Болгарида бүгэдэ арадай восстаниин боложо, фашис правительствын унагаагдаһанһаа хойшо союзай ажал ябуулга шанарайнгаа талаар хубилжа, шэнэ шатада гараа. Мүнөө Болгариин Уран зохёолшодой союз хадаа профессональна зохёохы организаци болоно. Тэрэ хадаа Болгариин литературын һалбаран хүгжэлгэдэ туһалха, социализм байгуулхын түлөө, арадуудай хоорондын эб найрамдалай болон хани барисаанай түлөө болгар арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха зорилготой юм.

ЛАТИИН АМЕРИКЫН СТУДЕНТНҮҮДЭЙ СУГЛААН

ГАВАНА. «Латиин Америкын студентнүүдэй недели» Кубада эхилхэнь. Латиин Америкын олон оронуудай студентнүүдэй организацинуудай делегацинууд, тэрэшэлэн студентнүүдэй уласхоорондын союзай генеральна секретарь Абдель Раззак Нури Гаванада ерээд байнхай.

Неделиин үедэ «Латиин Америкын студентнүүдэй семинар» үнгэргэгдэжэ, обществын ажабайдалда, национальна культура хүгжөөлгэдэ студентнүүдэй дүүргэхэ үүргэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

ГДР-эй ХИМИИН ХҮГЖЭЛТЭ

БЕРЛИН. ГДР-тэ 250 мянган химиин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд тоолологдоо. Бүхы промышленнэ үйлэдбэрилгын 16 процентнь химиин промышленностьда хүртэдэг. Ниигэжэ Германскэ Демократическа Республикэ тус һалбараар эгээн хүгжэнгэ түрүүлэгдэ ниган болоно.

5 жэлэй саада тээ ГДР-тэ химии хүгжөөхэ программа хараалагдаһан юм. Энэ болзор соо ниилээд ехэ амжалта туйлагдаа. Химиин продукци үйлэдбэрилгэ нэгэ хахад дахин ехэ болоо.

Химиин томо томо предприятинуудай барилганууд үргэн дэлисэтэйгээр хэгдэнэ. Тэрэнэй тоодо «Шведт» гэжэ нефть болбосоруулдаг комбинат, Вильгельм Пигэй нэрэмжэтэ искусственна утаһа үйлэдбэрилдэг комбинат, «Лейна-Верке» комбинадай түрүүшын зэлжээн оролоо.

ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиум химигүүдэй һайндэртэй дашарамдуулан, химиин промышленностиин түрүүлүүлгэ «Социалис ажалай коллектив», «Арадай габьяата техник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоо. «Мүрысөөндэ түйлаһан амжалтын түлөө» гэһэн медаляар бүлэг хүдэлмэришэд шагнагдаа.

(ТАСС).

ВЕНГРИИН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА. **Диошдьертэ оршодог машина бүтээлгын заводто станок-автомадуудые (Зураг дээрэ харуулагдана) олоор бүгээн гаргажа эхилээ. Энэ станнок-автомат нэгэ доро арбан хэрэгсэлнүүдые мүлин болбосоруулдаг. Инструмент хэдэг промышленностьда хэрэглэгдэхэ 6 иимэ автомадууд Советскэ Союзай захилаар энэ предприяти дээрэ бүтээгдэжэ байнхай.**

МТИ—ТАСС-ай фото.

...амай Демократическа Республикын нүүрһэ малтагшад амжалтатайгаар хүдэлнэ. Куан ... нүүрһэ малтагшадай коллектив үйлэдбэринигөө түсэб болзорһоонь урид дүүргэдэг. Энэ ... үдэр бүринигөө даалгабарие халаанай дүүрэхэһээ хоёр часаар урид дүүргэдэ, үлэ... минута соо түсэбһөө гадуур продукци гаргадаг юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үйлэдбэриин тү... Фан Ван Чат (зүүн гарһаа), Фам Ван Ха гэгшэд ажалдаа байна.

ВИА—ТАСС-ай фото.

А. ШАДАЕВ

БУРЖАГАРХАН ХУҺАНАЙ ДЭРГЭДЭ

Үльгэрэй аялгаар

Хэзээб даа, нэгэтэ һэн ха. Хүдөө нютагта ама бөөрэйхэн[1] нэгэ айл бүлэ һуугаа гэхэ. Тэрэнэй хүбүүн Амгалан гэгшэ түрэл нютагһаа ууда холохон һургуули хэдэг байба.

—Хүбүүн, һургуули нэхэ нэхэһээр гэр бүлэтэйшье болохоо мартанги хаш. Эжы абыншни үбгэрхэ үеэдэхэ саг дүтэлжэ ерэбэ гэжэ мэдэ. Юунэй түлөө ёнхойжо, хэнэй түлөө хэнхыжэ һууха болобобди. Бэритэй боложо, бурьяжа, будхажа һуугаа һаа, яагаашье зохид ха һэм,—гэжэ хүбүүнэйнгээ һургуулидаа ошохоор түхеэрэн байхадань, эхэ эсэгэ хоёрынь иигэжэ хүбүүндээ хандабад ха.

—Эжы аба хоерни, һамга абахада хэзээдэшье оройтохогүй, аа һургуули гээшэмнай.— гээд үгэеэ таһалан, дуугай доошо харан, бодолгото болон байһаар,—Та хоёртоо таарамжатай, зохид зулгы сэдьхэлтэй бэреэхэй олоно бэзэб,—гэжэ харюусаад мордобо гэхэ.

Нэгэ жэл тухайда һургуулидаа һураад, зунай зулгы сагта нютагаа бусажа ябахадань, харгы зам дээрэнь буржагархан хоёр сагдуул хуһан[2] набша намаагаараа даллаһан шэнги болоно. «Энэ хуһан доро һэрюусэнгээ нэгэ бага зали абаха болоо ха»,—гэжэ бодоод, хуһанай намаа набша доро ороходонь, тэндэ һөөл зохид, халуунда хабшан байһан сээжэ бэень хэнхыжэ, арюун тунгалаг агаараар амисхалан, таашаан байха үедэнь, уһа мүрэн тээһээ гүлбэр наһанай басаган, хоёр хүнэгтэй хуһан буулга хотолзуулан дүтэлэн ерэбэ.

Амгалан хүбүүн ама тодон ошоод, амар мэндэ андалдан байха зуураа:

—Яагаашье ехээр амамни ангаба гээшэб. Амһартаһаатнай амсажа болохо гү, басаган дүүхэй?—гээд уруугшаа ухаши дабшаба.

—Болохо, болохо!—гээд басаган уһатай һуулгануудаа газарга табяад, булхагархан хуһанай улха шанагаар уһа удхажа барюулба. Тэрэ хүбүүн ангаһандаа гү, шанагатай уһыень нэгэ амяар гудамхин, шабхаруугүйгөөр уужархёод:

—Һайн бэлэйт! Сээжэ уруумни хэнхысэ даража орошобо. Булагай уһан гү даа?—гээд сээжэ бэеэ эльбэсэгээн байба.

Тиимэ. Эндэхэнэ булагай эхин бии агша.

—Хүйтэн булагай эхинэй тунгалагые амсажа байһандаа, шэг шарайтнай, гүүгэгэр гэрэлхэн байбалтай,—гэжэ, мүнөө хүбүүн зорюута үгэ хүүрэе үргэлжэлүүлхэ һанаатай, иигэжэ угшалба ха.

—Та, яагаа, яһанай хуудаһаар янгинамаар хөөрөөгөө эхилхээр забдабат,—гээд басаган хотогой хуһан буулгаяа гартаа бариха зуураа, дура буляама дурагархан нюдөөрөө залуу хүбүүнэй улаан зүрхэнэй һудалые үг-заг сохилуулан, һанаа сэдьхэлыень суранзан шэнгеэр татаһандал болобо.

—Залуу басаган, хүлисэгты! Яһанай һудаһаар янгинаса үлеэхэ, январиин «ян» гэмэ шэмэрүүн хүйтэн бэшэл байхаб,—гээд энеэбхилһэн нюдөө басаган тээшэ шэглүүлхэдэнь тэрэнэй сэбэрхэн шэг шарай улагас гээд, баярай тэмдэг үзэгдэбэ.

—Недондо болоһон гү даа. Энэ буржагархан хуһанай дэргэдэ намтай уулзаһанаа һанана гүт?—гэжэ асууба. Басаган дуу-шуугүй толгойгоо дохин миһэлзээд, утаһан шэнги зөөлэхэн, һэгсэгэрхэн үһэеэ хойшонь һэхэн, заһан байба.

—Тэрэ ябахадаа тантай нэгэшье үгэ андалдаагүй үнгэрһэндөө, мүнөөшье хүрэтэр бэеэ губжаажа[3] ябадагби,—гэбэ.

—Юундэ?—гэжэ аба һөөргэ асуугаад, урдаһаань сэхэ хараад зогсошобо.

—Юундэ гэжэ гү?—гээд Амгалан хүбүүн ээл-тээл гэн байһаар, зориг орон,—сэхыень хэлэхэдэ, нэн түрүүн таниие харамсаараа, хангай сээжэм дэлюун болон, дурагархан нюдэнтнай дура сэдьхэлыем уяруулан, улаан зүрхыем буляажархиһан байбалта,—гээд миһэлзэн байба.

—Буляажархёо!. Һа-һа-һа... Яагаа тиимэ уян зүрхэтэй байба гээшэбта, залуу хүбүүн! Эрэ хүнэй зүрхэн баатарлиг байдаг бэшэ юм гү?

—Хара гэмэ нюдэн дээрээ, хаза гэмэ шүдэн дээрээ ябаһан бидэ хоёр эдиршүүлэй зүрхэн иимэрхүү байдаг шуу. Энээндэ хэн хүн зэмэтэйб? Таал, зэмэтэйт!

—Би гү?. Яагаад. Талаараа ябаһан би эндэ юуштэйбиб?—гэжэ залуу хүбүүнэй дура сэдьхэлээ дэлгэн байһаниие мэдэжэ байбашье, зорюута сошон барин, ухаа ургаяа алдаһандал болоно.

—Һагсайлдан һууһан энэ хоёр сагдуул хуһан бидэ, хоёрой дура сэдьхэлые гэршэлэн, ногоон торгон набша намаагаараа шэбшүүрдэн, шэбэнэлдэн һууна ха юм. Харана гүт? Яагаашье бэе бэедээ инагханууд хоёр бэ! Энэ хоёр шэнги бидэнэр иимэл байгаа һаа... гээд Амгалан хүбүүн басаганда мэдүүлэнгүй гарыень бaряадхина.

—Атаархана гүт?

—Атаархамаар даа!—гээд басаганай гарые бүри шангаар адхаадхина. Тэрэнь үгэ хүүртээ дашууран, эльгэ зүрхөө хайлуулан байха үедөө гар гараа барилсан байһанаа гэнтэ мэдэжэ, шэг шарайгаа улагас гүүлээд, гараа һуга татан абахаар забдахадань:

—Намайе хүлисэгты, залуу басаган! Танда би бүдүүлигээршье хандаа бэшэб. Минии шархатаһан зүрхыем таал эмшэлэн эдэгээгээл һаа эдэгээхэт. Үлэ тиигэбэл, би үе наһан соогоо үбшэн зүрхэтэй, зоболон эдэлжэ ябаха болоноб,—гээд хүндөөр амисхална.

—Та юу хэлэхэ һанаатайбта?

—Би гү? Голто зүрхэнэйнгөө зэдэлэн зугаасан байхадань, юундэ дуугай байхабиб. Энэ хоёр буржагархан залуу хуһад шэнги ходоо зэргэлэн, үе наһаараа толгойнуудаа холбон, энхэ жаргал һуухаар зоригжоод, дура сэдьхэлтэйтнай оньһон түлхюурые табан хурганайнгаа толи дээрэ табюулхаар зэһэн, танай урда хоёр хүлөө һорьболон зогсогшо, арад зоной дунда алдаршаһан агнууша Аюушын хүбүүн Амгалан гээшэб. Танай нэрэ солотойтнай танилсажа болохо гү?—гэжэ һуран асуун байба.

—Сэсэг!—гэжэ нэгэ үгөөр харюусаад, холшор үгэ холин, хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмөөр хөөрэдэг яагаа зохид абари зантай хүбүүн бэ,—гэжэ аминдаа бодоно.

Сэсэг, Сэсэг... гэжэ аман соогоо дабтан дуугараад,—гоёл нэрэ! Намтай зол төөргөө нэгэдхэн, манайдаа ошоод ургы сэсэг шэнги, сэгсыжэ һуухаар гү гэжэ сэдьхэнэб. Сэсэгхэн, юун гэжэ бодоноб?

Сэсэг басаган хүлеэгдээгүй гэнтын асуудалда юуншье гэжэ харюусахаа тээлмэрдэн байһаар, инагай дуранда булигдан:

—Эжы, абын дуран дээрэ болог даа!—гэжэ хамар дороо гүбэд гэжэ абяа гараад, нэгэ орбогорхон зунай гэр тээшэ гэшхэлбэ.

Амгалан хүбүүн басаганай хойноһоо даб гээд:

— Сэсэгхэн! Танайда халта дайраад гарахада болохо гү?—гэжэ ооголбо. Басаган гэшхэдэл дээрээ эрьен тудаад,—Уряал табинаб,—гэжэ миһэд гээд саашалба.

«Яалтай гээшэб! Оролтой гү, али байлтай гү гэжэ залуу хүбүүнэй һанаан хоёр тээшээ хубааран байтараа, «орохол болоо»—гэжэ шиидээд, басаганай үгһы гэшхэлдэн, гэрэйнь үүдэ татан ороходонь, үбгэн һамган хоёр үбдэг дээрээ үндэлзэн бодожо, хүндэтэй дээрэ хүлеэн угтаба.

«Хэнэй хүбүүн хэн, унаһан түрэһэн нютагтнай али зүгтэб? Хаана, хай зорижо ябабат?—гэжэ гэрэй эзэнэй мухадхахада, Амгалан хүбүүнэй аба эжыһээ, һуудал байдалһаа эхилээд, эбэб дээрээ үльгэрлэн байжа хөөрэхэдэнь, «Амандаа аагтайхан, хэлэндээ хэдүүлгэтэйхэн хүбүүн байналтайш» гэжэ тухайлаад:

—Басаган, холоһоо ябаһан аяншан айлшандаа сайһаа аягалыш!—гэжэ басагандаа хандаба.

Уданшьегүй уурал һабаһан, шандаганай шабардама, шанагын байма шара улаан сай шэрээ дээрэ дэлгэрбэ. Амгалан хүбүүн сайлажа һууха зуураа:

—Намайе ехэтэ хүлисэгты! Хараһаар хадам баабай, үзэһөөр үеэлэ гэһэн, яагаа яндан хүн гээшэб гэжэ нам тухайда муу бү һанаарайт. Бэһэмни худын мүрөөр, бэемни хүргэнэй мүрөөр зоригжоһон юм даа. Таанар юун гэхэ байнат?—гэжэ асуугаад, басаган тээшэ анхаран, илдамханаар хараадхина.

Сэсэгхэн басаганай шэг шарайнь гэнтэ улагас гэжэ, «эжы аба хоёрни юун гэгшэ ааб»—гэжэ һанаа зобонгёор гэшхэлэн ошожо, хаяадахи аяга табагаа табин барин байна.

Гэрэй эзэн эхэнэр хоёр урда урдаһаа улас гэжэ харалсан, тээлмэрдэн һууха зуураа:

—Үгытэй айлайхиис талган өөгшөөжэ ерэһэндэтнай баясанабди. Бээ бэелһэн басагаа гэртээ барижа һуултай бэшэ. Хэрбээ һанаа сэдьхэлээ таалсаа һаа, та хоёрой дуран дээрэ болог даа. Сохондоо согтойхон, хэлэндээ хэдүүлгэтэйхэн иимэл баатарлиг хүбүүгээр хүрьгэ хээлгүй һаа, хэнээр хэхэбибди даа, бидэ хоёр,—гээд һамган тээшээ хараад абана. Тэрэнь дуугайхан, толгойгоо дохилзон, зүбшөөһэн тэмдэг үзүүлээд, нюдөө аршаадхиха зуураа, «Газар дээрэхи гансахан хүүхэнииемнай хадамай басаган болгон һайн дураараа абабашье һаа, энэ хоёр үбгэжөөлые орхингүй, харалсад гэжэ байгаарайт даа»—гэжэ эжынгээ захяае дуулахадаа, Сэсэг басаган эжэ эхигүй уяран,—хэзээдэ сугтаа ябахабди!—гэжэ эжы аба хоёройнгоо хүзүүн дээрэ аһашана.

«Хэлэбэшье зүбтэй! Үхэрэй хоёр эбэрэй нэгыень хэрэглээд, нүгөөдыень орхижо огто болохогүй. Үе наһан соогоо нэгэ айл бүлэ боложо һуухамнай лабтай!»—гээд Амгалан хүбүүн хурим түрын болзор гарган, уушалан байжа уряал табяад, гэрхэн тээшээ гэшхүүлбэ гэхэ.

* * *

Хотоймо хурим, түүүэтэ түрэеэ һайнаар үнгэргэһэнэйнгөө һүүлдэ, Амгалан хүбүүнэй һургуулияа үргэлжэлүүлэн байха үедэнь, «Хэнэймнай һамган нүхэрэйнгөө бии үгыдэ, хүхые хараад хүрбэн, улаае хараад урбангүй байжа шадаха ааб?»—гэһэн асуудал нүхэдэйнь дунда гараад, ехэ буляасалдаан болобо гэхэ.

Тэндэ байлсаһан Амгалан хүбүүн дуугайхан һууһанаа амаа нээжэ:

—Миниил һамган намайгаа мэхэлэн, ондоо хүнээр һэшхэлтэй болохолгүй байха гэжэ найданам,—гэбэ.

—Юуб? Юун гэбэш?!.—гэжэ нүхэрынь болохо мэхэшэ Мэргэй һууриһаа бодон харайгаад,—үнэхөөрөө найдана гүт?—гэжэ асууба.

—Тиигэнэ даа,—гэбэ, Амгалан хүбүүн.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи хуудаһанда)

[1] Ама бөөрэй—эдихэ хоол хогшолоор элбэг.
[2] Сагдуул—залуу хуһан
[3] Бэеэ губжааха—бэедээ гомдохо.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1963 оной ноябриин 22.

БУРЖАГАРХАН ХУҺАНАЙ ДЭРГЭДЭ

(Түгэсхэл. Эхининь 3-дахи нюурта)

— hэ! hамганда этигэнхаар, үүдэнэйнгээ эрхидэ этигээрэй даа. Би ямаршье хатуу хэрэгэы зоригтой hамга. басагадые уран үгөөрөө урьхадаа оруулан абаад, hамга хэхэ шадалтайл байхаб,— гэжэ омогорхон байба.

— Үгы даа! Минии hамган хэзээдэшье hамуу hалхин ябадал хэхэгүй байха,— гэжэ мүнөө хүбүүн дабтаба.

— Халаг даа! hамгантайш улаан нюурараа уулзажал абаа hаа, харажашье байгаарши халтад гэнээр дура сэдьхэлыень суранзан шэнги бэе тээшээ татажа абахал байхаб. hамарhан тархна табин, боосоо хүлээжэ бэе бэлэн!

hа-hа-hа... Энэмнай эхэнэр хүнэй эльгэ зүрхые эзэлхэ, ямаар шуран хүн байхаб!—гэжэ тэрэ байгша нүхэдынь дарьы табин байhаар, — Амгалан, юу хаража байнаш! Энэ нүхэрэйнгөө эрдэм шадабарие туршахадаш нахаб,—гэлдэбэ.

Үнэхөөрөөшье hониноохые туршахаяа нахаб,—гээд Амгалан хүбүүн альганай зэргын саарhан дээрэ, «Намтай суутаа hуража байhан нүхэрни нютагаа басагана манайхаар дайралан байха. Хүн дэтэй дээрэ хүлеэн абаарайт»,— гэжэ захяа бэшээд, Мэхэшэ Мэргэдэ барюулба гэхэ.

— Хажуудамди! Хожомынь намда бү муулаарайш,—гээд мордоо.

**

Амгаланай гэртэхин тиимэ захя абамсаараа, Мэхэшэ Мэргэйе тооротго газар hуулгангүй, тодон угтан абаба. Гэрэй эзэн айлшантайгаа амар мэндэ андалдан байха зуураа:

— Манай хүбүүн хэр эрэ hуража байнаб,—гэжэ асуухаданы, мүнөө хүн нүхэрөө магтан хөөрэбэ. Залуу hамган шэрээгээ заhан, элдэб эдеэ хоол дэлгэбэ. «Дуу гарахадаа дура буляама яагаа сэбэрхэн hамган бэ! Али талаhаань хазаардажа, халуун шуhыень бусалгахамни ааб»,—гэhэн бодолдо ээлэгдэн hууха зуураа эдеэлбэ.

Үдэшын hаам боложо, Сэсэгхэн hамганай зунай зулгы ногоон дээрэ үнеэгээ hаажа hууха үедэнь, Мэхэшэ Мэргэй hүниин хулгайшан шэнги энэ тэрэ хараашалан, ара талаhаань hэмээхэнээр дүтэлэн срэмсээрээ, залуу hамганай абари зангые мэдэжэ абахын тула, зорюута шангаар найтаажархиба.

Гэнэмhээр hууhан залуу hамган сошон барин алдаад, хүнэгөөр билтарма hүеэ салгидхуулан бододхино.

— Хүлисэгты, намайе! Би танине гэнэмhээр сошоожорхибо гүб,—гээд үгэ хүүрээ оложо ядашаба.

Залуу hамган хэдышье зэбүүгээ хүрэбэшье hаа, сагаан бурзаа болоhон хормойгоо аршаагаан байжа зуураа:—Бараг, бараг! Айлшан, hанаагаа зү зоболты!—гэжэ уялгада байhан тугалаа табяад, үнеэнии эршэбэ гү даа,—гээд дахинаа эбилжэ эхилбэ.

— Энээндэ би зэмэтэй хаб.

— Яагаад? Талаараа ябаhан та юундэ зэмэтэй болохо болобот?

— Танайнгаа сошоохоо хамта үнсэнтнай hүсэ таташаба гү яаhан гээжэ hанабалби. Зай, тэрэшни тэрэ... гээд хара хэрэгээ бэелүүлхээр шиидээд, дуугай болон байhаар:—Нимэ сэбэрхэн залуу hамгатай байhан, танай нүхэр иина гэшшэб!—хүдөөр hанаа алдана.

— Яагаа, юун болоо юм?

— Холынхиие дуулаашьгүй байшыса болоот, таниие буруушаахаашьегүйб,—гээд урдаhаань хараад зогсоно.

— Та юу хэлэхээ hанаабта? Сэхэ руунь табиит,—гээд залуу hамган hонирхоhон хөөр инза үзүүлбэ. Энээнэй хүндүүлхэй дэрэйнэ хөөрэлдөөндэ орохоор залхаабааб гэжэ Мэхэшэ Мэргэй урмашан:

— Минии нүхэр Амгалан тухайда үлүү юумэ юу хэлэхэб даа. Тингэбэшье, залуу hамга басагадые бэе тээшээ татаха hэдэлгэтэй агша. Тэрэнь таарамаа бэшэ, эрхэтай даа. Би сүлөөхэрэйнгөө тэрэнэй хэб уг хүрэ голингүй, залаарнь табянжархоо hаамни бү гайхаарайт,—гэбэ.

Сэсэгхэн hамган шэг шарайгаашье юрэдөө хубилангүй, өөhэдэнэйнгөө наада барин haнагшагуй:

— Залуу хүн ябажа ябаа юм бэзэ. Тэрэнээр нахамниб. hайнаар hүрэжэ байгаа ааб лэ гэжэ юрөөхэнөө гадна юу хэлэхэдхибиб,—гэбэ.

— Жүтөөрхэнгүй аалта?

— Атаан жүтөөн гэгшые мэдэгшэгүйб,—гээд Хэрмэнэй хурилдаа орохо шэнги гэрээ шаб гэжэ орошобо. Мэхэшэ Мэргэй иңаг дуран тухайда хэдышье шадал соогоо дэлгэбэшье hаа, хамараа сохюулаад, амандаа аагаhа үмхэн байбашье, оорынгоо хара хэрэгые үргэлжэлүүлхээр шиидээд, тэдэнэрэйдэ байгша үншэн, залуу басагые уран үгэдөө оруулаад, Амгаланай хурим түрэ дээрээ hамгандаа бэлэглэhэн нэрэтэ бэhэлигые хулуулгажа абаад, эрэ доргон hургуулидаа бусажа ерээд:

— Зай, энэ юун бэ?—гэжэ алтан бэhэлиг альган дээрээ табин байжа, Амгаланда харуулаад,— шадаба гүб, али... гээд энеэбхилбэ.

Амгалан хүбүүн hамгандаа хэдышье этигэжэ ябабашье, байра дээрээ байлшыса баригдаhандаа, —hанаа сэдьхэлынь хоёр тээшээ хубааран, энэ хэрэг бүтэхээ болёо байна гэжэ бододоод, «hамган бологшомни хүхые хараад хүрбэбэ, улаае хараад урбаба — намдаа. Энэ мэдээм абамсаараа, hарьhан hамаhием гэрэлдээм зайлуулжархигты»,—гэhэн бэшэг табиба.

Бэрингээ хэхэ бэшэгые бэрхэ, абари зангаар айхабтар илдам байhан тула, эжы аба хоёронь тархи дээрэ нойтон мунса буухан шэнги болоно:

— Бэрэхэй, энэ ямар удхатай бэшэг ерэбэб? Энээнэй зангилаае тайлаад hаа, шил тайлаха болобош,—гээд хоёр үбгэжөөлнүүд дуугай болон, доошоо хараад hуу шанад.

— Хадам баабай хадам эжы хоёрни, hанаанда бү абтагты! Энэ ниоуса хэрэгэй тулхюур минии гэр соомни байна. Хоронгоо хоронгоо, хорхой ярада, битнай ябасагагаад, хара сагаан хоёрые илгаад ерэйгүү даа. Таанарни hүүн жаргажа, ан бүн, ажа жарган hургаахыш даа,—гээд Сэсэгхэнэй мэрдохо дээрэ:

— Бэрэхэй, hаниhандаа хүрэжэ, hарбайнаа барижа, хоюулаагаа хүхюун сэнгэлиг гэртээ бусаагыт. Ургэhөөлнүүдтээ халуун шэхэ барюулаарайтты,—гээд юрөөл табин мордоххулбад.

**

Сэсэгхэн hамган сээжэ бэее торго хоргойноор бэhэлэн уяад, юрөөдэ хүнэй танимаар бэшээр, хүбүүн хубсахаар хубсалан хубилаад. Амгаланайнгаа hуража байhан нютагта дүтэхэн буугаад, тэндэ баhа hургуулида hуража эхилбэ гэхэ.

Мүнөө залуу hамган түрэhэнөө оюун билигтэй шуран байhан тула, hургуулиин эрхимэй эрхимээр hуража байhан газарта ганса нэгэ үзэгдэжэ эхилбэ, элдэб янзын орео асуудалнуудые Мэхэшэ Мэргэй Амгалан хоёрой урда табижа, тэднээр даб харайлгангүй боожорхидог болобо.

«Яагаа бэрхэ, шуран хүнөөр дайралдашабабибди» гэжэ тэрэ хоёр хороо бусалан, hүни үдэр илгадгүй номоо гүнзэгыгөөр шудалбашье, урдаhаань ама ангайха аргагүй, хаагдаад лэ байба.

Тиигэжэ байха үедөө Сэсэгхэн hамган зорюута нэгэ hайн үдэртэ дашарамдуулан, нүхэрөө Мэхэшэ Мэргэйтэйе айлшан янзаар байрадаа уряалба гэхэ.

«Баhа ямар хатуухан асуудалнуудые табижа, манаа улайлгахал сайлгахань ааб»— гэлдэжэ, хабшаг шэбшэг гэhээр ерэбэд.

Сэсэгхэн айлшадаа хүндэтэй дээрэ хүлеэн, угтан абажа, шэрээ дээрэ элдэб үнгын амтата эдеэ хоол дэлгэжэ, сэб сэбхэн гэшхэлэн байха зуураа, тэрэ хоёрто хүлеэгдээгүй, энеэдэтэй наадатай үгэ хүүр дэлгэн байба.

« Эрэ хүн аад, яагаа шадамгайгаар эдеэ хоол бэлэдхэбэ гээшэб»—гэжэ гайханад.

— Та хоёр, намайе танина гүт?—гэhэн асуудалда мүнөө хоёр байхардаш,— Үгы!—гэжэ зэргэ харюусабад.

— Хүлеэжэ бү ядагты! Иигэд гээд танилсахал байхабди,— гэжэ мэшэгэд гээд, Сэсэгхэн ондоо тэhагта орошоно.

«hэ! Манаа юугээрээ гасаалхань бэ,—гэжэ hанаа зобонги hууха уедэнь, хурим түрэ дээрэ үмдэжэ хубсалhан хубсалан Сэсэгхэн hамган гаража ерэмсээрээ:

— Одоо таниба гүт?

— Ай, зайлуул! Юун боложо байнаб?!. Юугээ харабабиб!—гэжэ үбгэнэнь hуури дээрэhээ бодон харайжа, hамган тээшээ даб гэбэ.

— Амгалан, намда бү дүтэлэ!—гэжэ Сэсэгхэн шангаханаар дуугарба.

Тэрэнь бахардаhандаа гү, байра дээрээ юомол базаhа хобоо шэнги багса байшаба. Мэхэшэ Мэргэй Сэсэгхэние танимсаараа, хэлэхэ үгээ оложо ядан, шад улаан болоно, амаа ангин, Амгалан тээшээ харахад зогсоно.

— Хэн гээшэбиб,—гэжэ дабтаба.

Таниаб! Таниаб... Сэсэгхэн, намайе хүлисышш даа!—гээд тэбэриэхээ забдахадань:—Бэе бэеэ hайнаар танилсахын тулада, намайе гүйсэд баримта байжа болохо!—гээд Сэсэгхэн Мэхэшэ Мэргэй тээшээ шангаар хараад:— Минии нэрэтэ бэhэлигые хэн хулгайлжа абаа hэм? Ши, муу hанаата, мэдон бүрээтэ золиг! Алтан бэhэлигээ асга наашань!—гээд Мэхэшэ Мэргэй тээшээ даб гэбэ.

— Аа, таагдашагүй таабариим зангилаа эндэ задарха ерэбэлтэй! Этигэл эхэтэ hамгые хара бороор хардаха hэдэлгэтэй, нэрэтэ алтан бэhэлигыень хулгайлан абаад, энэ хо тунха hууhан айл бүлые эбдэн hамаргаха хүсэлэнтэй байбалтайш, дагадха! Алим бэ, алтан бэhэлиг?—гээд Амгалан нюдараа зангидан дабшалба.

— Намайе ехэтэ хүлисэгты! Эндүүрhэнээ эндэ мэдэбэб, хүнэй саана хүн, хүлэгэй саана архан хүлэг байдаг байба ха юм,—гээд Мэхэшэ Мэргэй Сэсэгхэнэй альган дээрэ алтан бэhэлигыень табижа үгөөд, үбдэгынь тэбэрэн унахаар забдахадань:

—Могой шэнги зулмажа, модон шэнги хуурайлжа ябадаг амитан, бузар буртаг гараараа сэхэ залан, нангин hамгандам бү дүтэлэ,—гэжэ Амгалан тэрэнээ шоо шобто хараад:

— Сэсэгхэн, одоо бидэ хоёрые хэншье хагасуулжа шадахагүй,—ганса модон хуурсаг,— гээд hамгаа хүзүүдэн байжа таалаад, эрдэмэй дээжэ эдэлhэн хоёр нютагаа бусажа, эжы аба хоёроо баясуулхатайгаа хамта тэндэ, хүдөө нютагтаа эрдэм соёл тараан, хүн зоной дунда хүндэ ехэтэй болон, ажа жарган hуугаа гэhэн юумэл.

Акушеркэнүүд Ольга Педорина, Валентина Демина гэгшэд Түнхэнэй больницада үни удаан хүд... зууураа хүн зоной дунда хүндэтэй нэрэтэй болоhон юм. Тэдэнэр үбшэнтэнэй ямаршье сагта ду... хада гүйлтыень хангадаг. Зураг дээрэ: (зүүн гарhаа) О. Педорина, В. Демина.

С. БАЛДУЕВАЙ фо...

Эрэлхэг зоригтой хүнүүд тухай

Хүбшын хухэтэй тэмсэгшэ

Намарай юрэнхы үдэр. hалхигүй, саhаншьегүй, нэгэ бага бүрүүлтэйшэг. Энэ үдэр колхозой правленидэ механизаторнуудай зүблөөн болоhон байба.

Зүблөөнэй hүүл тээ нэгэ залуу эхэнэр орожо ерэбэ. Энэмнай хоёрдохи бригадын хонишон Валентина Сындеевна Сонопова байба.

— Манда буу зэбсэгтэй хүниие эльгээгыт, — гэжэ тэрэ эхэнэр колхозой түрүүлэгшэ А. П. Налхановта хандаба. — Отарадамнай шоно «айлшалдаг» болонхой...

Октябрийн 22-ой үглөөгүүр хонишод Үхэриг гэжэ Ахын баруун эрьедэ байhан хадануудта хонндоо бэлшээжэ ябаад hэн. Үдэрэй тэн болотор хонид hайн эдеэлбэ. Харин гэб гэнтэ намарай хүйтэн hалхи бордоhон шуурашажа, үдэрэй дүрбэн сагаар хонид hалхи шуурганhаа айгаад, зүглэhэн тээшээ таран гүйлдэшэбэ. Энэ үедэ үдхэн ой сооhоо шоно гаража, нэгэ хониие хүзүүнhээнь зуугаад, hүүлээрээ ташуурдан модо руу гүйшэбэ. Валя нүгөө хонишон Галя Огзоноватай модо бэряад, хойноhоонь эрьюулэн, тайгын хүхэ шоные гамгүйгөөр сохижо, хонёо hалгаажа абабад. Абарагдаhан хонин шэлэдээ нэгэ багаханаар шархатаhан байба.

Хонишод hүрэгөө суглуулжа, хашаандаа хаабад. Теэд аюул үшөө үнгэрөөгүй бшуу. Юуб гэбэл, шоно хоёрдохёо добтолжо магадгүй.

Валентина Сындеевна Галяа колхозой түбтэ ангуушание асархыень ябуулаад, өөрөө хонндоо hахнжа үлөө hэн. Гэртэ эзэн хүн үгы гэжэ мэдэhэндэл (Валентина Сындеевнагай нүхэрынь — Владимир Наханцаков Хара-Толгойдо үреэ мори hургахаяа ябашаhан байгаа), үдэшын найман сагта дахинаа тэрэ шоно добтолжо оробо. Арьяатанай нэгэ хони hүүлhээнь шэрэжэ байхадань, Валентина томо гэгшын модоор тархи руунь буулгаба. Бүхы хүсөөрөө сохиhон байгаа хаш, шоно hүрэн hагад уляад, хонёо алдаба. Энэ эхэ... сохюулhан шоно арайхан ...той модо руугаа талиинба. ...үедэ эсэжэ hуларhан хон... хүндэ хүндөөр амисха... нюураа аршан байгаа ба...

Арайхан гэжэ хонидоо... луулжа, хашаандань ... хаагаад, газаа тээнь хоёр... дэг аhааба. Энэ hүниндэ... ля зургаатай Коля хүбү... унтангүй түмэр сохижо, ... гаргаhаар үглөө болгобо. ...гүүр хани басаганиинь е... гурба хоноhон хойно нүх... ерээ hэн.

— Та шоноhоо айг... гүт? — гэжэ би ээлү... hурабаб. — Тэрэ арьяата... дашье добтолжо болохо ... гаал.

— Айхаяашье мэдээгүй... гэжэ дарууханаар тэрэ х... саба.

Энэ юрын эхэнэрэй б... лиг ябадалда юу нэмэ... Мүнөө тэдэнэй хонид ам... тайбанаар бэлшэжэ, атар... ган байна гэхэhээ бэшэ ... байха бэлэй.

Б. ЯБЖАНО...

Үнгын саанаhаа

Совет космонавтнууд Непалда ерэбэ

БАТМАНДУ. ноябриин 19. (ТАСС). ТАСС-ай корреспондент В. Никитин иигэжэ дамжуулна:

Совет космонавтнууд Валентина Николаева-Терешкова, Валерий Быковский, Андриян Николаев Непалай правительствын уряалаар хоёр хоногой турша соо айлшалхын тулада мүнөөдэр эндэ ерээ.

Непалай хаанай зүгhөө фельдмаршал Шамшер Д. Рана, правительствын гэшүүд, бусад тусхай тушаалта хүнүүд, непальско-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй, эхэнэрнүүдэй болон бусад ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд совет айлшадые аэропортдо угтаа.

Аэродром дээрэ Непалай ниислэлэй хүн зон олоороо сугларжа, совет арадай түлөөлэгшэдые хани халуунаар амаршалаа. Город соо тэдэндэ үгтэhэн байрадаа ошохо бүхы замдань совет айлшадые ниислэлэй хүн зон халуунаар амаршалдаг байгаа.

Тэрэ үдэртөө замбуулинай баатарнууд Непалай Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ д-р Тулси Гиритэй уулзаа. Хөөрэлдөөнэй үедэ гүрэнэй элитэ ажал ябуулагшад байлсаа.

ГДР-эй профсоюзуудай VI съезд

БЕРЛИН, ноябриин 20. (ТАСС). ГДР-эй профсоюзуудай VI съезд эндэ боложо байна. Тус съезд республикын ажалшадай—социализм байгуулагшадай ажабайдалда ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй юм. СЕНГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ульбрихт, республикын бусад хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад, тэрэшэлэн 43 оронhоо ерэhэн профсоюзуудай делегацинууд болон ажалшадай түлөөлэгшэд съезд дээрэ байгаа.

Немецкэ сүлөөтэ профсоюзуудай нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Г. Варнике гэгшын болон ОСНП-гэй центральна правлениин тоосоое делегадууд зүбшэн хэлсэнэ.

Социализм байгуулха шэнэ ехэ зорилгонуудые шиидхэлгэтэй холбоотой асуудалнууд тухай, тэрэшэлэн Баруун Германиин милитаристнууд болон үhөө мэеэгээ абахые эрмэлзэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл немец хүдэлмэриhэн ангиин эдэбхитэйгээр хэхэ тухай асуудалнуудта үгэ хэлэгшэд тогтоhон байна.

ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришинэй съезд дээрэ хэлэhэн үгые делегадууд анхаралтайгаар шагнаа. Съездэ ВЦСПС-эй эльгээhэн амаршалгые тэрэ үгынгөө түгэсхэлдэ уншаа, Улаан тугые делегадуудта дамжуулан үгөө. Съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлhээр.

Баас партиин ударидагшад Сиридэ бусажа ерээ

ДАМАСК, ноябриин 20. (ТАСС). Сириин премьер-министр Амин Хафез, баас партиин генеральна секретарь Мишель Афляк, Сириин делегациин бусад гэшүүд Ираhаа эндэ бусажа ерээ гээд радио мэдээсэбэ.

Баасистнуудай «Революционно командованиин национальна соведэй» заседани Дамаскда болохо гэжэ мэдээсэгдэнэ. Журналистнуудай hанамжын ёhоор, Ирагта hүүлэй үедэ болоhон ушарнууд тушаа Сириин ямар хараа бодол баримталха байhан тухай асуудал энэ зүблөөн дээрэ хэлсэгдэхэ, тэрэшэлэн орон доторхи политическэ ориион байдалые тогтууритай болгохо «бүри таарамжатай хэмжээнүүд» хараалагдаха.

БОЛИВИДА ПОЛИЦИИНХИД ЗОРГООРОО ААШАЛАЛДАНА

ЛА-ПАС, ноябриин 19. (ТАСС). Боливиин политическэ полици Боливиин коммунис партиин байшанда добтолго хээд, 30 гаран хүниие арестовалаа. Тэдэнэй дунда партиин болон залуушуулай коммунис союзай хүтэлбэрилэгшэд бии.

Буруушаалгануудай хэгдэhэн дээрэhээ арестовалагдаhан хүнүүд бултадаа сүлөөлэгдөө. Бүри урда тээнь арестовалагдаhан, коммунис партиин ЦК-гай генеральна секретарь Марио Монхе Молина сүлөөлэгдэhэн байна.

ООН-ой Политическэ комитедтэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 20. (ТАСС). Латиин Америкые ядерна зэбсэггүй орон нютаг гэжэ соносхохо тухай Латиин Америкын 11 оронной хамтаараа дурадхаhан резолюциин проектые Политическэ комитет тэрэ хэбээрнь үсэгэлдэр баталан абаа. Латиин Америкые ядерна зэбсэггүй орон нютаг гэжэ соносхохо үүсхэл резолюци дотор hайшаагдаха зуураа, энэ үүсхэлые бэелүүлхэ талаар абтаха хэмжээнүүдые шэнжэлжэ орохыень тус районой гүрэнүүд уряалагдаhан байна. США тус резолюциие ёhо тэдыгээр дэмжээ. Гэбэшье тус районой ядерна зэбсэгтэй гансахан лэ орон болгошо США тус орон хууйи бэелүүлхэ, сахиха үүлгэ бэедээ даажа абахаяа арсаhан юм. Тиимэhээ резолюциин авторнуудай хараалhан зорилгонуудые бэелүүлхэнь бэрхэтэй болоно бшуу. Резолюциин түлөө 89 дуун үгтөө, тэрэ тоодо Румыни, Югослави оролсоно. СССР, УССР, БССР, Болгари, Куба, Чехословаки, Венгри, Монгол, Польшо, Алжир, Мали, Тунис, Франци болон Венесуэлэ дуугаа үгэлгын үедэ hаналаа баряа. Албаниин делегаци дуугаа үгэлгэдэ хабаадалсаагүй.

Ядерна болон термоядерна зэбсэг хэрэглэлгые хорихо тухай хэлсээ баталхын тулада конференци зарлаха асуудалаар дуугаа үгэлгын болохоёо байhантай дашарамдуулан хэдэ хэдэн делегадуудай хэлэhэн үгые Политическэ комитет мүн лэ шагнаhан байна. Баруун оронуудай хэдэ хэдэн гүрэн тус документые бүридхэн абажа шадахагүй байнабди гэжэ хэлээ. Энэ документ ехэ яаралтайгаар табигдана, 18 ороной түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн комитедэй хэлсэжэ байhан бусад асуудалнуудта орходоо бүри шухала удха шанартайда тоологдоно гээд тэдэнэр хэлээ. Иимэ конференци зарлагдаад байгаа hаа, хүн зониие олоор хюдаха зэбсэг хэрэглэлгые хорихо тухай хэлсээн баталагдажа магад гэжэ айдаг дээрэhээ Африкын гүрэнүүдэй дурадхаhан, социалис оронуудай дэмжэhэн резолюциин проектые али болохоор муушалха hэдэлгэ тэдэнэр гаргаа.

Резолюциин проект 54 дуугаар баталан абтаа. 24 делегаци hаналаа барина. 17 делегаци—США түрүүтэй баруун оронууд—резолюциин проектые буруушаажа дуугаа үгөө.

КАПИТАЛАЙ ОРОНУУДТАХИ АНГИИН ТЭМСЭЛ

ИТАЛИ

РИМ. Гроссето провинцидахи (Центральна Итали) «Рави» гэжэ руднигай горнягууд hаяхан 310 метр гүнзэгыдэ хүрэтэр газар доро орожо, өөрынгөө предприятиие дахяад эзэлээ.

Булэг олон хүдэлмэришэдые ажалhаань гаргаха, тиигээд предприятиие хүсэдөөр хааха гэжэ руднигай эзэдэй hанаашалжа байhанда буруушаалга мэдүүлэн тэдэнэр энэнэй урда тээ газар доро 49 хоноhон байха юм.

Ажалшадай эрилтэнүүдые хангаха тухай хэлсээ хэжэ эхилхээр бэлэн байhанаа эзэд баяшуулай соносхоhоной hүүлээр хүдэлмэришэд шахта сооhоо гараха гэжэ шиидэhэн байгаа. Гэбэшье энэ хэлсээниинь урагшагүйдэhэн байна бшуу.

Аграрна реформо хэхэ эрилтэтэйгээр тарялашадай 2 мянга гаран митингнүүд болон демонстрацинууд орон дотор болоhон байна.

Энэ тэмсэлые тарялашадай организацинууд промышленна хүдэлмэришэдэй профсоюзна организацинуудтай хамта үүсхэжэ, Италиин хүдөө нютагуудай олон миллион ажалшадые ехээр зоригжуулаа. Аграрна реформо хэхэ, элдүүрилэгшэдтэнь газарые үгэхэ хэмжээнүүдые өөрынгөө программада оруулаагүй hаа, правительство олониитэ тарялашадай зүгhөө дэмжэгдэхэгүй гэжэ «тэмсэлэй үдэрнүүд» харуулаа.

АНГЛИ

ЛОНДОН. 470 хүдэлмэришэнэй забастовко хэhэнhээ уламжалан, Бирминтемдэхи сайн фабрикын хүдэлмэри зогсоо. Нэгэ хүдэлмэришэндэ фабрикын захиргаанай үндэhэ баримтагүйгөөр зэмэ тохоhондо эсэргүүсэлтын тэмдэг болгон тус забастовко соносхогдоhон байгаа.

Городуудай хоорондын ашаа шэрэдэг Суиндондохи (Уилтшир графство) албанай 260 жолоошод забастовко соносхожо, өөhэдэйнь экономическа байдал hайжаруулха эрилтэ хээ.

ЯПОН

ТОКИО. «Микава» шахтада hаяхан ехэ гэмтэлэй болоhонтой дашарамдуулан, Японой шахтёрнууд ноябриин 19-дэ бүхы орон дотороо хоёр часай забастовко хээ. Саашадаа иимэ гашуудалта ушарай тохёолдохогүйн тулада усалталгаhаа hэргылхэ хэмжээнүүдые абахыень өөhэдынгөө захиргаанда горнягууд эрилтэ табиhан байна.

БЕЛЬГИ

БРЮССЕЛЬ. Бельгиин элдэб районуудта ажалшадай забастовконууд болоно. Хүдэлмэришэд салин хүлhэ дээшэлүүлхэ эрилтэнүүдые хээ.

Эйпен городой кабельна заводой металлистнууд гурбадахи үдэрөө забастовко хэжэ байнхай. Генте городой электротүхеэрэлгэнүүдэй заводой 350 хүдэлмэришэн забастовко соносхоо. Салин хүлhэ дээшэлүүлээгүй hаатнай, забастовко соносхохобди гэжэ Угрэйн металлургическа заводой алба хаагшад захиргаанайхидтаа уридшалан hануулаа.

ИЗРАИЛЬ

ТЕЛЬ-АВИВ. Израильда нэгэ үдэрэй бүгэдэ ниитын забастовко болоо. 250 мянган хүн, тэрэ тоодо врачнууд, инженернүүд, юристнүүд болон багшанар энэ забастовкодо хабаадаа. Салин хүлhэ дээшэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдал hайжаруулха эрилтэ тэдэнэр хэhэн байна.

Еврей хүдэлмэришэдэй бүгэдэ ниитын федерациин хүтэлбэриин хорилто хэhэншье байгаа hаань, энэ забастовко соносхогдоhон байна бшуу.

(ТАСС).

ХЭБЛЭЛ ТАРААДАГ НИИТЫН ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ, ПОЧТАЛЬОНУУДАЙ АНХАРАЛДА

«Правда Бурятии» болон «Буряад үнэн» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакци газетэ, журнал, ном тарааха hарын үнгэргэгдэжэ байhантай дашарамдуулан, 1964 ондо «Правда Бурятии» болон «Буряад үнэн» газетэнүүдые түргэнөөр, олоор тарааха конкурс соносхобо.

Хэблэл тараадаг ниитын түлөөлэгшэд, почтальонууд жэлэй болзороор 200 хэhэг газетэ тараабал—10 түхэригөөр, 150 хэhэг тараабал—7 түхэриг 50 мүнгөөр, 100 хэhэг тараабал—5 түхэригөөр шагнагдаха.

Шатар

МАСТЕРТА КАНДИ... СУМКИН ЭРХИМЛ...

Республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөнэй hүүлшын уулзалганууд үнгэргэгдэжэ байна. Юhэдэхи нааданай болоходо мастерта кандидат Анатолий Сумкин Назимовтай тулалдаа. Мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаhан Сумкин нааданай эхиндэ алдуу хэжэ, нүгөөдэдөө хүбүүгээ миинтэ үгэхэ болоно. Тиигэжэ ябаhаар Назимовынь алдуу гаргажа, кандидадынь добтолгоёо hайжаруулжа абаба. hонирхолтойгоор эхилhэн энэ наадандаа Сумкин дахинаа шүүжэ, шухала очкотой болоо. Мүн энэ үдэр Мельников Самаринда, Амбаев Мункоевто, Черноскутов Бурлаковта, Цыденов Мадаевта, Гармаев Казьминда, Давыдов П. Бурловто, И. Бурлов Салта... шүүгдэhэн байна. Хэдэн... сай туршада наадаhан ш... шад Ушаков Власов хоё... сээ.

Наймадахи уулзалгад... шолуулагдаhан парти... наадагдахада Самарин... мовые, Цыденов Давы... шүүбэ.

Юhэн уулзалгын уда... кин 8 очкотой боложо, ре... ликын чемпионой нэрэ з... дэ хүртэхэ болонхой. Урж... үнгэргэгдэhэн hүүлшын ... залгада хабаадагшад үд... хи hууринуудай түлөө т... Эндэ 6,5—6,5 очкотой бо... Власов Мункоев хоёр а... на тулалдажа ябана. Ш... шад Самарин 6, Бурлак... очкотой болонхой.

А. Мал...

Волейбол

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР

Хүдөө ажахын институдай физкультурын зал соо волейболоор республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн эхилбэ.

Түрүүшын үдэр «Байкал», «Урожай» бүлгэмэй басагад хамагhаа түрүүн спортын талмай дээрэ гаража, хоорондоо наадажа оробо. Хүдөө ажахын техникумэй басагад бүхы хүсэ шадалаараа оролдожо, нааданай түрүүшын хахадта адли хүсэтэйгөөр тулалдаашье hаа, хоёрдохи, гурбадахи уулзалгануудтаа бэлэхэнээр шүүгдэшоо.

Гурбадахи нааданда хатуу шанга тулалдаан болоо. «Спартак» командын 1, 10-дахи номернууд эршэтэйхэн бүмбэгэнүүдые «Буревестник» бүлгэмэй 1-дэхи командын басагадта эльгээнэ. Нааданай тоо 6:1, 7:2... Теэд нүгөөдүүлынь шүүгдэхээр бэшэ, баhал ана мана тулалдажа ороно.

Эдэнэрнай 2-дохи уулзалгаяа бүри hонирхолтойгоор үнгэргэбэ. Нааданай тоо 9:8, 9:9, 9:10. «Спартагайхидай» добтолгынь хүсэтэйшье hаа, нүгөөдүүлынь бэрхээр хамгаалга эмхидхэнэ. Габшагай бэрхээр наадаhан «Буревестник» бүлгэмэй басагад ... залгаяа 3:0 тоотойгоор ... гээ.

...Эрэшүүлэй ду... «Ажалай резервын», «Ба... бүлгэмэй командануудт... лэн уулзалдаха болобо. «Байкал» команда ё... чемпион байhанаа хару... 3:0 тоотойгоор шүүгээ.

Эдэнэй удаа болоhон... лот» «Урожай» хоёрой н... мүн лэ 3:0 тоотойгоор д... нэ...

Мүрысөөн суббото бо... үргэлжэлүүлэгдэхэ.

Ц. Бальчин...

МЭДЭЭСЭЛ

РСФСР-эй Верховно Со... Президиум РСФСР-эй Ху... наймаанай республиканска... стерствые РСФСР-эй Ху... наймаанай союзно-республи... министерство болгоо, уhана... хын талаар РСФСР-эй Ми... нүүдэй Соведэй Гүрэнэй к... дые РСФСР-эй уhалагдада... тарялангай, уhанай ажах... лаар гүрэнэй үйлэдбэриин ... но-республиканска комите... РСФСР-эй госземводхоз бо...

Редактор Ц. О. ОЧИРО...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У... улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. ре... тора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —27-... отделов: сельскохозяйственного производства и парт... жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и парт... ной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ... —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабсел... ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и пер... дов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н00582. Зак. № 6426.